

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Laupäeval, 12. veebruaril 1972

Nr. 11 (3699)

14. aastakäik

Traalerid Pärnust tabati Rootsi vetes Toodi Nynäshamni

Nynäshamni toimetati ülekuulamisele kahe Pärnu päritoluga kalatraaleri kaptenid — laevade nimed on "Vaal" ja "Valgerand". Nimelt asusid laevad intensiivsele kalastusele seitsme kilomeetri seespool Rootsi territoriaalpiiri ja lisaks muude tähtsa sõjalise piirkonna, Muskö, otseste läheduses. Pärnu traalerite juurde sõitis rootsi tollipaati, püüdes kutsumatuid külastisi sundida lahkuma. Sellest ei tulnud alguses midagi välja — ühe traaleri pardal viibiv inglise keelt kõnelev eestlane kiitunud üsnagi ülbelt.

Lõpuks ei jäänud tollil muud üle kui kutsuda abi mereväel. Saadeti kohale mereväehelikopter, asetati alarmiolukorda ka hävitaja "Hal-land". Alles pärast kuue hoiatusraketi väljatulistamist leidsid traalerite kaptenid, et parem on kalastus lõpetada ning sadamasse kaasa tulla.

Traal tõmmati veest välja, kusjuures ilmes, et saak oli umbes kuus tonni kilu. Tollipaadi ja mereväehelikopteri eskordil siirdusid Pärnu traalerid Nynäshamni sadamasse, kuhu saabusid ööl vastu kolmapäeva. Politsei kuulab üle nii traalerite juhtkonda kui ka meremehi.

Traalerid olid Rootsi vetes juba esmaspäeval ja teisipäeval, nimelt Storskäri juures, kuid sõitsid ulgurele. Peagi aga pöörduti tagasi, mispeale traal lasti vette kolm distantsminuti seespool territoriaalpiiri.

Mõlemate traalerite kaptenid olid eestlased, kes keeldusid pardalt

lahkumast. Rootslased tellisid kohale vene keelt kõneleva tüügi, mispeale kaptenid seletasid, et nad vajavad hoopis isikut, kes valdab eesti keelt. Kui selline tõi Stockholmist oli leitud, nõudsid kaptenid ka maaklerit ja selle juristi. Lõpuks oli Nynäshamnis kohal terve staap igasuguseid läbirääkijaid, ka esindajad N. Liidu saatkonnast Stockholmis. Konverentsid peeti

Eesti arst BANGLA DESHI

Rootsi abistamiskontingendiga uude riiki Bangladeshis (end. Ida-Pakistan) sõitis arstina kaasa eesti arst dr. Heino Meerits Linköpingist.

Küsimärgid põgenikuga: Saadeti ta laeval või tuli ta läbi soode ja metsade?

2. oktoobril andis end Stockholmist politseivõimude kätte üks 36-aastane eestlane, paludes asüüli. Nagu ta teda abistanud eestlastele seletas, oli ta tulnud läbi raudeesirde teeseldud jahiretkel piirirajooni, kus tal õnnestus sõid, jõgedid ja metsi kaudu pääseda läbi raudeesirde. Mees on olnud nüüd Rootsis üle viie kuu, kuid tema asüüli on lõplikult otsustamata, kuigi mees on saanud sotsiaalse, õppinud rootsi keelt ja olnud vaba mees. Juurdlus tema kohta aga kestab edasi. Samal ajal on mees ise jutustanud kaasmetsadele vastu kälvad lugusid ja koguni annud mõista, et ta on tulnud Leningradist "avalisel reisilaeval", s.o. lahkunud N. Liidust legaalselt.

Tema kohta liiguvad ka kuuludused, et ta on vahepool salaja Soomes käinud teatud inimestega kohtumas, kuid "sisse kukkunud" j.n.e.

Amulit politseivõimud teavad, mida ta nendele on jutustanud ja mis nendes lugudes on õige, mis hulkamine. Igal juhul ei ole tema hulkamisvabadust peetud tarvilikeks piirata.

Põgenik seletas seadumise, et ta kavatses edasi minna USA-sse, ku-

na ta juba kodumaa on hoolega õppinud inglise keelt. Või kui mitte sinna, siis mõnda teise inglise keelepiirkonda massse. Kui võrd teisel maad on valmis teda vastu võtma, selgub alles siis, kui rootsi võimud on selgitanud arahuppaja loo lähemalt ja kui tal õnnestub asüüli saada.

Viimasel aastakümnel on olnud juhuiseid, kus kellelgi oleks õnnest-

Viimne võimalus registreeruda Kanada-lennuks

Nagu Eesti Päevaleht kuuleb on viimaseks võimaluseks registreerida lennukis Ülemaailmsetele Eesti Päevalehele Kanadas nüüd veebruaris. Kohad on viimseini täidetud kahes Niagara ja ühes Toronto lennukis. Müningad kohad on vabad veel ERF lennukis viienädalasele lennule New Yorki. Toronto alternatiivil on aga ligi 60 inimest üle registreerinud. On varutud veel üks lennuk Toronto alternatiivil 6/7. juulil, kuid peab veel tulema juurde ligi 80 skautlikku noort ja skaudisõpra, et see lend saaks teoks.

Reisitoimikond otsustas seda lennukit hoida lepingu alusel kuni 1. märtsini, kui selle ajani on juurde registreerinud nõutav arv — siis tuleb sellest lennust välja.

Rahustuseks neile, kes on õigeaegselt registreerinud ja nüüd ka oma sissemaksu kaardid pangast saanud, ütlemel et neile on ülelend garanteeritud, kuna reisitoimikond kinnitab, et need viiakse üle vajaduse korral registreeritud lennukitega selle hinnaga mida varem lubatud.

Nagu EPL kuuleb, on viimastel

päevadel juba hulk uusi registreerimisi sissetulnud, millega on tõenäoline ka selle lennu teostumine viimendal lennukil. Nendel, kes veel kõhklevad, oleks aga viimane aeg registreeruda veebruaris jooksul.

On võimalus sõita ka n.n. affinity gruppi alusel, see reis algab 30. juunil ja läheb Stockholmist Montreali ja sealt Torontosse. Tagasilend 18. juulil, seega reisi pikkus 19 päeva.

Mai Tõkke

Valiti UNO giidiks

1. märtsil siirdub New Yorki UNO teenistusse Mai Tõkke Stockholmist. Ta on nimelt sadade soovivate hulgast valitud UNO turisti-dejuhiks-giidiks.

Noor eestlanna viibis mõni aeg tagasi New Yorgis, kus UNO personaalamet teda intervjueris 400 soovija hulgast, kellest välja valiti 50. Eestlanna on töötanud varem lennukistjuurde, fotomodellina ning turistide giidina Rootsis. Ta on lõpetanud ülikooli riigiteaduse alal ning valdab eesti ja rootsi keelte kõrval ka saksa, inglise ja hispaania keeli. UNO-s "proovil" käies tuli tal kaasa teha selle hiljelasutuse giidituurid turistidega.

Presstödsnämnd: EPL EI SAA PRESSIABI

Riiklik Presstödsnämnd (Ajakirjanduse Toetamise Komisjon) otsustas oma koosolekul 4. veebruaril mitte anda produktiivset toetust Eesti Päevalehele, kuigi see vastab vastava presstödsnämndi nõuetele niimoodi iseloomult informatsioonijalehena kui ka lühimistidehuse ja n.n. "andratidning", millistel on majanduslikud. Presstödsnämndi motiivis aga produktiivset toetust ei ole antud, mis tähendab, et kui ajalehel ei ole ilmselt samu raskusi kui teistel, siis ei ole ta toetuseks õigustatud.

Mil viisil Eesti Päevalehel oleks "vähemad raskused" ei ole selgitatud ega põhjendatud ja nähtavasti tähendab see seda, et see "kergem olukord" tuleneb asjaolust, et leht ei ole rootsikeelne.

Raskused on omistatud ilmselt rootsikeelsetele ajalehtedele, vastamata sellele, et ka mitterootsikeelsetel ajalehtedel on puudujäägid, kasvavad produktiivsus, kuu- latusite vähenemine ja maksude suurendamine.

Ilmselt oli Presstödsnämndil raskusi otsustamisega, kuna EPL kuulmist mööda koosolek selles küsimuses ve-

Reis sellel moodusel maksab praeguste hindade alusel ca 1250,- krooni, kuid peale 1. aprilli läheb hind devalvatsiooni tõttu veidi ülesse, seega hind "affinity gruppi" kohta pole lõplik.

Sõit juulis, kõrghooajal, maksab aga ca 500,- krooni rohkem kui juunil. Lend Läände aadress on: Lend Läände, Box 11 053, 750 11 Uppsala 11.

Varjatud näoga...

LONDON (EH) — Teatavasti toimuvad Portugalil Radio Ibra kaudu võimalikult saadet Eestisse, mida korraldab üp. H. Rüdrik. Saadete ilukorradajaks on Inglismaal asuv "Christian Mission to the Communist World", mis annab välja ka trükitud bületäänid.

Selle jõulunumbris nr. 5 on toodud Eestist vana emakeese foto, keele nägi varjab kuni suuni muutit, istumas saajaastase kulumud lehtedega piibli ees, käed ristis. See vanake on ka Portugalist saadetavate võimalike saadete kuulaja.

Leedus jälitatakse rahvuslusi

Läänekorrespondendid raporteerivad Moskvas, et seal on opositsioonilise ringkondade kaudu saadud teavik, et Leedus on üks sotsioloog vangistatud n.n. natsionalistliku tegevuse pärast. Sadakond leedulast olevat olnud ülekuulamisel.

Märgitakse, et keeb teadnud näidavad kinnitavat, et KGB aktsioon ei piirdu ainult Ukraina natsionalistidega, kellele hulgas vahistati 21 inimest.

1. Ruumakogu
2. EPL

EPL 12. veebruaril 1972

Ilma abita

Pärast mitmeid edasilükkamisi asja arutamisel on Presidendsnõmänd (Ajakirjanduse Toetamise Komisjon) tagasi lükanud meie esildise produktioonitoetuse saamiseks. Selline toetus oleks kindlustanud eestikeelse ajalehe väljaandmise siin maal, annud meie lugejaskonnale võimaluse paremaks ajaleheks ning loonud loomulikumat tööolud ajalehe juures töötajatele ja meie paljuldele kaastöölistele, kelle töö-
tasu (sel määral, kui seda üldse snadakse) on vaid sümboolne.

Oleme muidugi teadlikud, et meie tellimishind on kõrge ja mitmed meie kõige truamad lugejad — mõtleme siin vanemale inimesel, kes nüüd on pensioneeritud ja paljudel juhtudel lugenud ajalehte juba 1945. a. peale — on astunud üle sellest piirist, mida nende majandus lubab. Seejuures on aga võimaluse ajalehe finantseerimiseks kulutustelude kaudu minimaalsed ning on veelgi vähenenud kulutuskulude kehtestamisega. Oma esimese aasta jooksul iseseisva majandusega ajalehena näitas EPL majandus tunduvalt puudujääki, mis aga on kaetud eestipoolse eralgaatusega. Usume, et ajalehe väljaandmist saab ka edaspidi finantseerida, kuid see nõuab jätkuvat ohvrivalmidust nii lugejaskonnalt kui üldse kõikide poolt, kes soovivad säilitada eesti kultuuririhu Rootsis.

Presidendsnõmänd on meie avaldust käsitletud paljavilkulise tagasilükkamise motiivide otsimisega. Kõigepealt taheti eitada, et Eesti Päevaleht on "üldine uudisteite päevajakirjanduse iseloomuga". Sellise hinnangu mõtetust pidi aga lähemal järelelõpetamisel olema selge komisjoni enamusel. Lõpuks otsustati toetuse andmine negatiivset lihtsalt sellepärast, et seda anda ei soovitud. Protokoll komisjoni koosolekust ei ole veel kätesaadav, kuid tagasilükkav otsus tugines komisjoni seisukohale, et "ilmselt ei ole sellel (s.o. Eesti Päevalehel) samu raskusi kui teisejärgu-ajalehtedel". Meile paistab komisjoni otsus otseselt ebamõist-

lik, täiesti suvaline ja ebaõiglane. Nagu siit võime välja lugeda, oleks toetus antud, kui ajaleht ilmunuks rootsi keeles. Ilmselt motiveeritakse tagasilükkamist sellega, et ajalehe konkurents-olukord just keele tõttu on teistsugune. Kui Riigipäev a. 1968 kindlaks määras Rootsi sisserännupoliitika, siis üteldi palju ilusaid sõnu ühebigususe kohta. Üks põhiühebest oli, nagu see väljendub ka sisserändajate uurimuse juhistes, et sisserändajaid kui ka rahvuslikke vähemusi nii suures ulatuses kui see osutub võimalikuks, tuleks käsitleda samade ametasutuste poolt ja samade reeglite järele kui kogu muud elanikkonda. Presidendsnõmänd otsustest on raske muud välja lugeda, kui et see on teadlik ja tahtlik selle kultuurilise tegevuse diskrimineerimine, mis siin maal toimub teistes keeltes ja mille rootsi keeles. Diskrimineerimine ei ole seega vähem, pigem vastpidi, kui juhtutakse arvama, et ajalehed teistes keeltes (ka sellised, mis täielikult vastavad üldise toetuse nõuetele) peaksid saama toetust teistel alustel kui rootsi ajalehed. Teatavasti on ka Lõuna-Aafrika apartheidipoliitika ametlikuks eesmärgiks võimaldada mitmesugustele rahvusgruppidele arendada vabalt oma kultuurilist.

Ajakirjanduse toetuse kujundamist on kritiseeritud mitmesugustes ühendustes. Võime nõustuda selle kriitika paljude aspektidega. Praegu ei ole aga mitte aktuaalne küsimus, kas seadusandlus on otstarbekohane, vaid ainult kuidas juba olemasolevat seadust kohaldatakse. Meid valdab ängistus. Mitte nii palju toetuse ärarajamise pärast. Usume, et meil on tähta oma ülesanne ja teame, et meid toetab meie lugejaskond. Seda ängistavam on tõdeda, et arusaamine teiste keelte ja kultuuride vastu on nii väike ja vahemaa ilusatest põhimõtetest deklaratsioonidest madala soovivisliku tõelisuseni on nii suur selles ühiskonnas, kuhu oleme kuulunud 27 aastat.

VÄLISKOMMENTAAR

USA VÄLISPOLIITIKA

Ühendriikide informatsiooniteenistuse teateleht News Bulletin on nüüd avaldanud president Nixoni aastaläkituse olukorra kohta USA-s ja väljajõetide tema elavkõnest neli päeva hiljem. Presidendi mõlemad sõnavõtte iseloomustab lootus, et 1972 võib kujuneda aastaks, mil Ameerika astub 25 aasta jooksul suurima edusammu oma eesmärgi poole elada rahus kõikide rahvastega maailmas. Kuna ameerika osavõtt sõjast Vietnamis on lõppemas, tuleb järgnevalt asuda rahu generatsiooni ülesehitamisele. Selle eesmärgi saavutamiseks on aga paratamatult vaja säilitada oma kaitsesõjandus. Viimase kolme aasta jooksul on USA järjest vähendanud oma relvastuskorrad, kulutades rohkem humanitaarvabandustele. Nüüd tulevikku vaadates on julgustavaks märkiks läbirääkimised Nõukogude Liiduga läbirääkimised Nõukogude Liiduga strateegiliste relvade piiramiseks. Kaugemas perspektiivis võib loota, et lõpuks läheb korda saavutada vastastikust relvastuste vähendamist üldiselt. Ent nii kaua kui sõjaseis kokkuleppedi jõutakse, peab säilitama tugevust, mis on vajalik sõja ärahoidmiseks. Tugevad sõjaväelised kaitsesõjand ei ole rahu vaenlaseks, nad on rahu valvuriks.

Oma aastaläkituses ütles president Nixon edasi, et välispoliitiliselt on USA jõudnud uude ajajärku. Maailma on suuresti muutunud sest saadik kui president John Kennedy ikestikümme aastat tagasi oma ametistastumise kõnes kuulutas: "Me oleme valmis maksma igat hinda, kandma igat koormat, kohtama igat raskust, toetama igat sõpra, tõrjuma igat vaenlast, et kindlustada vabaduse edisipõhimist ja edu." Nixon märkib, et vahepeal on USA välispoliitika pidanud kohastuma uute tõsiasjadega uues maailmas, milles praegu elatakse. Muutumatult tugevaks ja kõigutamatuks jääb USA pühendumine vabadusele, aga teisedki peavad kandma oma osa koormast vabaduse kaitsmisel igalpool maailmas. USA poliitika on: Säilitada küllaladast nukleaarset heidutust, et tõrjuda iga ähvardust USA või tema liitlaste julgeoleku. Aidata teisi rahvaid nende eenekaitse korraldamisel. Ausalt kinni pidada kõigist lepingulistest kohustustest. Välja astuda oma huvide kaitses alati ja igalpool, kus nad on ohustatud. USA roll jääb piiratuks ainult siis, kui tema huvid ja lepingulised kohustused pole puudutatud. Ta ei interveneeeri sõjaväelise, kuid kasutab oma mõju sõja ärahoidmiseks. Kui sõda puhkeb, siis kasutab ta oma mõju selle lõpetamiseks.

Läkituse välispoliitilisele ass käsitledes ütles president Nixon lõpuks:

"Ma külastan peatselt Hiina rahvabariiki ja Nõukogude Liitu. Ma ei tee sel puhul endale mingeid illusioone. Meil on suuri lahkuminekuid mõlemate võimudega. Need suured lahkuminekud jätkuvad ka edaspidi. Aga rahu on olnud suurvõimude võimest elada koos ühel ja samal planeedil, hoolimata kõigist lahkuminekutest. Me poleks ustavad oma kohustustele veel sündimata sugupõlve vastu, kui me laseme mõõda minna võimalusel teha kõike võimalikku kindlustuseks, et oleme suutelised pidama läbirääkimisi lahkuminekute kohta selle asemel, et nende pärast võidelda."

Neli päeva hiljem peetud eelarvakes lõhtus president Nixon samuti põhimõttest luua rahulikk maailmakorda. Ta märkis aga kohe, et seda eesmärki pole võimalik saavutada nõrkuse positsioonilt. Pidada läbirääkimisi ja säilitada rahu saab ainult siis, kui USA sõjaväeline võimsus on küllalt suur. Seepärast oleks hulljulge mitte moderniseerida oma riigikaitses antud otsustaval momendil Eelmise aastaga võrreldes soovib president oma eelarvetepanekus suurendada kaitsesulusid 6,3 miljardi dollari võrra tuleval aastal. Sellega tõuseks USA kaitsesulusid tänava juulist alates üldse 78,3 miljardi dollarini, mis moodustab ümmarguselt

32 protsenti kogu eelarvest. USA riigikaitses eesmärgiks on seejuures kõigepealt tuumrelvadega varustatud allveelaevade arvu suurendamine ning praeguste ofensivsete ja defensiivsete strateegiliste jõudude jätkuv moderniseerimine. Sellega käiks kaasas uute sõjalaevade kiirendatud ehitamine, samuti kui uurimistööde tõhustamine eesmärgiga kindlustada USA tehnoloogilise ülekaalu jätkuvat säilitamist.

President Nixoni ettepanekust nähtub, et ta on teinud õiged järeldused. N. Liidu pidevast relvastamisest, mis viimastel aastatel ähvardas USA-d mitmel alal varju jätta. Arusaamine olukorrast pakub loomulikult reaalsemat alust ka USA välispoliitikale, kus soovmõtlemine on ennast mitmel puhul tunda andnud.

A. K.

Mart Ojala 60-aastane

Mart Ojala

Stockholmis sai 7. veebruaril 60-aastaseks ehitusettevõtja Mart Ojala.

Eduelne põlvimees Virumaalt on juubilar paguluseski peale isikliku elu hästi korraldamise as annud eestlaste teltsoondilike tööle (Sth-eesti meeskoris, Rahvuslikus Liidus) ja aktiivset kaasas olnud poliitilises vabadusvõitluses ERN, ERF ja EDU-ga. Oles Rootsi osakonna laekuriks. Väririkkale, rõõmsameelsele juubilarile südamekõlud õnnesoovid edasisteks aastateks!

AKSEL MARK

EV aastapäev Göteborgis

Eesti vabaduspäeva tähistatakse Göteborgis pühapäeval, 26. veebruaril. See toimum kohalike eesti organisatsioonide ühisettevõetna ja leiab aset kontserktasuse kujul Burgårdeni gümnaasiumi auals algusega kell 2 päeval.

Aktus algab tavakohase lippude sissetoomisega. Avasõna ütlev Eesti Üliõpilasakonna esindaja ja pidukõne peab majandusteadlane Harald Nurk Stockholmist.

Muusikalisel osal on kaastegevad Göteborgi Eesti akkoole õpilaskoor, G. I. Naiskoor ja Meeskoor. Tervitusõnõvõttega esinevad rootsi poliitiliste parteide esindajad ja samuti läti, ungari j. t. pagulasorganisatsioonide esindajad. Lõppsõna ütlev Tallinna lipkonna esindaja.

Uue seaduse järgi kuningas karistatav

Rootsi uut põhiseadust ettevalmistav komitee avaldab oma uurimuse 21. märtsil, pärast ligemale 18 aastat kestnud tööd. Ündiseks on see, et komisjoni majoriteet leiab, et kuningat on tulevikus vajaduse korral võimalik kohtulikele vastutusele võtta. Siamaani on see võimalu, sooritagu kuningas nii rasked kuritegusid kui tahes.

Moderaadid aga on nimetatud punkti muutmise vastu ja leivad, et see võib jätta endiseks. Enamus komisjonist leiab peale selle veel seda, et riigipäevalikmete arv peab olema 349. Moderaadid aga leivad, et 300 liikmest jätkub. Ündiseks on veel see arjaulu, et uue põhiseaduse kohaselt võib Rootsi ministriks saada ka isik, kes pole siin sündinud. Jätkub sel-est, kui isik on olnud riigi kodanik kümne aastat.

● Eesti Aianusklubi Torontos valis oma aastakoosolekult uueks emeheks J. Oinuse ja juhatusliikmeteks S. Ivardi, E. Velneri, J. Hioni, J. Roandi, E. Kurise ja pri. Tuuliku. Klubi korraldab aianuselaste teadmiste levitamist nii aedade külastamisega kui ka loengutega.

N. Y. Times:

Balti probleem võib üles tulla

NE WYORK — Ühendriikide mõjuvõimsam ajaleht "New York Times" kirjutas 27. jaanuaril juhtkirja, milles ta Jaapani N. Liidu vahetkordi analüüsis joudis järeldusele, et kui Moskva annaks Jaapanile tagasi Teise maailmasõja ajal vallutatud Jaapani saared, siis tõstaks see samm päevakorrale ka Balti riikide ja teiste territooriumite vallutamise venelaste poolt.

Ajaleht võtab juhtkirjas vaatluse alla N. Liidu välisminister A. A. Gromõko külastägu Tokiosse ja nendib, et tema ülesandeks oli Jaapani Moskva poole kallutamise, mis tasakaalustaks venelaste diplomatiilist liiusaamist seoses president Nixonil eeloleva külastägu Hiinasse. Jaapanlased üritavad kahtlemata seli lähenevime ära kasutamist endi huvide ning tõstatavad üles neia saare tagasiandmise Jaapanile, mis ve-

nelased okupeerisid Teise maailmasõja lõpufaasis. Seni on venelased katkõrõilist keeldunud nende saarte tagasi andmisest. Leht jatkab: Näib kahtlasena, kas N. Liidu-Jaapani suhted kunagi muutuvad normaalseks kui need saared jäävad Vene valdusse. Kuid kokkulepe Moskva nendel territooriumite tagasiandmiseks avaks terve süssiläänud küsimuste võrgu, mis on seoses teiste N. Liidu vallutustega Teise maailmasõja ajal ja pärast seda: Eesti, Läti ja Leedu orjastamine ja in-korporatsioon, Ida-Soome, Ida-Tsheehoslovakkia, Ida-Poola ning Rumeenia Bessarabia ja Põhja-Bukoviina annektseerimine. Seistes vastakuti nende probleemidega oleks ime kui Gromõko ei kahel-seks mõnikord, et Stalin oli üks kõige edukamad imperialiste, kes oskas ära kasutada Teist maailmasõda.

J. Velitar 75-aastane

Jakob Velitar

Fjälkinges tähistab 13. veebruaril 75-aastast sünnipäeva agr. Jakob Velitar, kes kodumaa tegutses loomavastuskonsulendina olles samuti Eesti Seakasvatajate Se'tsi teadusliku sekretäriks.

EESTI PÄEVALEHT

Eestniska Dagbladet

Peatoimetaja Juhana Kokka

Vastutav väljaandja

(ansv. utv.)

Arvi Moor

Toimetus ja talitus:

EESTI MAJAS Stockholmis:

Vallgatan 32, 1 tr.

Postiandress: Box 667

101 29 Stockholm 1

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskilustas Jüri Aus

Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,

631 02 Eeskilustas, tel. 016/14 77 2

Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0

Kulutusarvete postigiro 00 59 00-0

Eesti Päevaleht Förlags AB,

Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 147:-

Termin (4 kuud) kr. 53:-

Kuu kr. 15:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

FÖRLAGS AB

Trükkija: Eeskilustas-Kuriers

Tryckeri AB Eeskilustas 1972

Eesti Kultuurikoondise kümnenda aastapäeva pidustusel laupäeval Esti Majas Stockholmis anti üle kultuurikoondise auhind Ed. Tubinale ja stipendiumid noortele Els Vaarman-Kaljoti Sihtasutusele ning Priit Hallapi mälestusfondilt. Pildil vasakult stipendiaadi j.l.d. Valdek Jürisoo, alt Senta Möök, kultuurikoondise muusikauhinna saaja Eduard Tubin, stipendiaadi sopran Lehtie Aug, näitlejatar Epp Lohk ja lavatehnik Hillar Loor (viimane Hallapi-stipendiaat). (EPL-foto Lepper).

Kreml katsus Mehhikot muuta kommunistlikuks Komplott ebaõnnestus

NEW YORK (VES) — Hiljuti ilmus inglise keeles John Barroni raamat "The Soviet Plot to Destroy Mexico", milles jutustatakse Nõukogude Vene "diplomaatide" õnnestustest Mehhikos ja nende suurejoonelisest kavast teostada Mehhikos kommunistlik revolutsioon. Õnnestustööd juhtis Mehhikos asuvast N. Liidu saatkonnast, kuhu oli koondatud suur kaader KGB ohvitserite "diplomaatidena". Üks Moskva KGB kava Mehhiko vallutuse kavatamiseks avastati märtsis 1971. Kavas oli kodusõja organiseerimine ja vallutuse kukutamine relvade abil. Mehhiko vastuoluõn õnnestus selle kava avastamine, samuti ka seda kodusõja organiseerivate KGB ohvitseride ja Mehhiko agentide avastamine.

Gerilja-üksuste laagritest leiti rohke hulk relvi ja suured kogused lõhkeaineid. Ka arreteeriti siis kõik gerilja-üksuste juhid. Ühtlasi kogeti, et kõike seda organiseeris Nõukogude Liidu saatkonnas "diplomaadina" töötav Oleg Netshiporenko, kes saabus Mehhikosse juba 1961. aastal. Moskvas loeti teda parimaks KGB agendiks Lääne-Ameerika riikides.

Nõukogude Liidu saatkond Mehhikos asus ühes villas, mida piirab kõrge raudaed. Ümber maja liiguvad relvis valvurid. Otsel seisab üks valvur ka katusel. Peidetud kaamera fotografeerib iga isiku, kes sisse lastakse.

Saatkonnas toimuvate vastuvõttude korral suletakse kõik keldrikorral ja maja teisel korral asuvad ruumid, sest neid kasutab n.n. referentura (igas Nõukogude Vene saatkonnas töötab KGB amet). Referentura ruumid omavad kõikjal kõlakindlad seinad. Ka asub referentura ruumides Moskva ühendust pidav salasaatejaam. Lisaks on kõik referentura ruumid akendeta ja omavad terasik-sed.

Mehhiko "hävitamist" alustati juba 1959. aastal. Siis õnnestus KGB-l Mehhiko ametiühingute juhi Demetrio Vallejo äraarstamine. Vallejo organiseeris raudteel rea streike.

Ta kontaktid Moskva saatkonnas töötavate KGB ohvitseride temisovis ja Akseoniga avastati ning Vallejo tunnistas, et streikide organiseerimise eest maksti talle üks miljon pesot.

Netshiporenko esimeseks tegevuseks oli naiskõrreid-agendite rakendamine Mehhiko ministeeriumis juhtivate kohtadele. Ka õnnestus tal ühe agendi saatmine Mehhiko välisministeeriumi teenistusse. Lisaks moodustas Netshiporenko pörandal all töötava gerilja-politseiüksuse, mille ülesanne oli väljapressimine organiseerimine ja "margade asjade" (veretööde) teostamine. Üllatavalt löi ta Mehhiko-Nõukogude Liidu kultuurisidemet instituudi, mille juhtuks oli üks KGB ohvitser ja mille tegevust (üliipilaste organiseerimist ja ettevalmistamist ülestõusuks) finantseeris KGB.

See "instituut" korraldas üle Mehhiko vene keele kursusi ja Mehhiko vene keele kursusi ja N. Liitu tutvustavaid loenguid, et nii leida ustavaid kaastöölisi riigipöörde teostamiseks.

Ka värvati nii kandidaate Moskvasse saatmiseks, et neile anda seal "kõrgem haridus" kehtiva riigikorra kuktamiseks. Üks Moskvasse saadetavaid oli Fabricio Gomez Souza, kooliõpetaja, kellest hiljem sai Mehhiko gerilja-üksuste ülemjuhataja.

Mehhikos nägi Nõukogude Vene baasi ja Lääne-Ameerikas. Kõige selle organiseerimiseks saatis Moskva sügisel 1966 Mehhikosse Boris Kolomakovi, kes määrati ühtlasi ka residendiks (saatkonnas asuva referentura juhtiks). Tema algatusel täiendati Mehhikos töötavat vene saatkonda nii, et seal töötavate KGB ametnike arv tõusis 1968. aasta lõpul juba 49-le.

Üldse oli N. Vene saatkonnas koosseis kolm korda suurem kui seal töötavate Inglismaa, Lääne-Saksamaa, Jaapani ja Prantsusmaa omade, ning vaatamata sellele, et kaubavahetuse ja turismi osas seis Nõukogude Vene Mehhiko suhtes viimasel kohal ja et Moskvas Mehhiko saatkonnas töötas ainult 5 isikut.

Nõukogude Vene Mehhiko saatkonnas umbes 20 kgb-last töötas USA vastu ja umbes 20 kgb-last Netshiporenko juhtimisel Mehhiko vastu. Eriti suurearvuline oli kohalikest elanikest KGB agentide võrk Mehhiko ülikoolides. See võimaldaski 1968. aastal veriste rahutuste organiseerimise. Nende rahutuste abil tahtis KGB takistada olümpiamängude korraldamist Mehhikos. Rahutusi organiseerivate loogirühmade juhtideks olid KGB poolt tasustavad kohalikud agendid. Ühendust nendega pidas KGB Mehhiko KP kaudu. Need verised rahutused likvideeris Mehhiko armee.

Pärast üliipilaste rahutuste ebaõnnestumist asetati paarhõhk geriljaüksuste loomisele. Selleks saadeti siis N. Vene Mehhiko saatkonda saadiku asetäitja kohale KGB ohvitser Dimetri Daikonov, kes oli gerilja-tegevuse eriteadlane.

Ta ülesandeks oli muuta Mehhiko teiseks Vietnamiks, Väljaõppe said Mehhiko sisside juhid Pühia-Korras, kuhu nende saatmist ning sealt tagasiõppimist organiseeris taas KGB. Gerilja-armee kandis Mehhikos nime "Movimiento de Action Revolucionaria" ehk MAR.

Kõigile KGB suurtele kavadele tõmbas kriipsu peale N. Vene kaubandusesinduses töötava sekretäri Raja Kiselnikova põgenemine, sest asuüli taotlev põgenik reetis saatkonnas töötavate KGB ohvitseride nimes ja nende kavade. Samuti ka need kohalikud agendid, kellele tegevust ta tundis. See võimaldaski siis gerilja-üksuste tegevuse jälgimise ja nende juhtide tabamise. Ka palus Mehhiko välisministeerium Moskva saatkonnas KGB ametnikel "vaik-selt ja ilma lärmiga" Mehhikost lahku-da. Moskva aksepteeris selle nõude ilma protestita.

Kõik see, mis Mehhikos toimus, on ainult üks osa KGB õnnestustest vabas maailmas. Meeenutame ainult, et 1971.a. sunniti ka Inglismaalt lahku-ma 115 vene "diplomaati" ja Belgias 37. Kõikjal — Tselonist Suda-nini ja Argentinast Jugoslaaviani — organiseerivad Nõukogude Vene saatkonnad rahutusi ja muid vägivald-akte, sest kõik see teenib N. Vene KP "ženilikku" eesmärki — vallu-tada maailm.

ÕNNETUS NOORTEGA

TORONTO (EPL) — Liiklusõnne-tusel Torontost pühajpool asuval maanteel nr. 400 said raskeid vigas-tusi kolm eesti noort — Tiia ja Kristi Kaup, kes on õed ning Tar-mo Löbu. Autot juhtis Kanada noor Jaqueline Coll, kes piäses ise kergema lumurdega.

Noored olid teel ühele koosviibim-ise Muskoka suvituspiirkonnas. Juht kaotas maanteel äkki kontrolli auto üle libedal teel. See pörkus vastu sõi-dute keskviiale, paiskus ümber ja rullus teisele poole teed asuvasse kraavi. Eemaabi andis üks möbdaasit-tev arst. Vigastatult tuli hulk aega külmä käes oodata ambulantsi, millie-n toimetas nad haiglasse. Kõige roh-ken sel kannatada 24-aastane Tiia Kaup, kel oli küll ümber õhtuvõts, kuid lendas koos tootiga autost väl-ja. Tal on mürdnud sääreluu, puu-saliu, vaagnalu ja põseluu. Autost paisati välja ka Kristi Kaup, 22, kel on jalalu murre ning Tarmo Löbu, kel kukkumisel murdis vaagnalu. Auto purunes täielikult.

uur raamatute odavmüük 72

1 veebr—31. märtsini 1972 korraldab EKK raamatute odavmüügi, kus rikkalik valik kirjan-dust läheb müügil 20—90 % hinnaalandusega:

A-seeria raamatud:	kõit.	br.
S. Ekbaum, Kärestik, r.	4:00	—
R. Kolk, Küla põleb, r.	"	—
A. Kask, Varjud udus, r.	"	—
T. Saare, Mürilill, n.	"	—
A. Kivikas, Tulililled, n.	"	—
V. Kudres, Koidust keskp. r.	"	2:00
P. Krusten, Kaugelviibija, m.	"	—
M. Rästas, Tulin Kodumalt, m.	"	—
B. Kangro, Sinine värv, r.	5:00	3:00
V. Uibopuu, Janu, r.	"	—
R. Kolk, Väikemees, n.	"	—
A. Kork, Neli musketäri, r.	"	—
G. Helbema, Sellest m. m. II, r.	"	—
R. Kolk, Sulajää, r.	"	—
A. Mägi, Kiisaja, j.	"	—
M. Pihla, Teed ja käiad, r.	"	—
K. Rumor, Kuldlind, n.	6:00	4:00
I. Jaks, Aruanne, n.	"	—
K. Rumor, Krustifiks, r.	"	—
B. Kangro, Emajõgi, r.	"	—
A. Kallas, Põõripäevad, m.	"	—
M. D. Turner, Siinpool Eedeni, n.	"	—
A. Mägi, Ei lasta elada, n.	"	—
A. Kallas, Hinge siid, m.	"	—
H. A. Thoen, Teisele rannale, r.	"	—
A. Mälik, Toomas Tamm, r.	"	—
M. Raud, Sulg ja raamat, m.	"	—
K. Ristikivi, Põlev lipp, r.	"	—
A. Kallas, Suurlinnade udus, m.	"	—
A. Mälik, Päike küla, kohal, r.	"	—
L. Reiman, Kui rambivalgus, m.	7:00	5:00
S. Ekbaum, Varjude maja, m.	"	—
G. Helbema, Ohvriäev, r.	"	—
L. Reiman, Lava võlus, m.	"	—
Üle maa ja mere, m.	"	—
H. Mäelo, Elutegevuses, m.	"	—
V. Uibopuu, Markuse muutumised, r.	"	—
P. Krusten, Laul kõrgel k, r.	"	—
K. Rumor, Tuuleviit, n.	8:00	—
A. Mägi, Karneval, r.	"	—
P. Lindsaar, ... ja sõdurid II, r.	"	—
B. Kangro, Tartu, r.	"	—
K. Ristikivi, Viimne linn, r.	"	—
S. Ekbaum, Oiguseendija, r.	"	—
A. Willmann, Peotäis tuhka III, r.	"	—
V. Uibopuu, Mosaik, n.	"	—
A. Kork, Tänavakuningad, r.	"	—
K. Ristikivi, Surmaratsanikud, r.	"	—
I. Jaks, Elkellegi maal, r.	"	—
M. Pihla, Naanu ema tütted, r.	"	—

B-seeria raamatud:

Eesti Lühirika I, luuleantoloogia	11:00	—
Eesti Lühirika II, luuleantoloogia	14:00	—
B. Kangro, Suvihari, I	—	2:00
K. Lepik, Kollased nõmmed, I	—	6:00
B. Kangro, September, I	—	5:00
A. Vihaelem, Suo-loogia, I	—	8:00
T. Künnapas, Tööd mõtlejad, t.	13:00	11:00
Jä V. v. Goethe, Faust II, nd.	10:00	—
B. Kangro, Merre vajunud, nd	—	9:00
A. Gaillit 1891—1960, mt.	12:00	—
H. Mäelo, Eesti naine, t.	9:00	7:00
Lugejalt kirjanikule, kt.	—	2:00
Meie Maa IV, kt.	15:00	—
Eesti Talu, kt.	22:00	—
Estlands ansikte, pilditeos.	"	—
B. Kangro, Earthbound, I.	—	1:50
V. Uibopuu, Fyra eldar, r.	—	3:00
V. Uibopuu, Att vilja leva, r.	11:00	8:00
V. Uibopuu, Markus hjälparen, r.	12:00	9:00

Meie kirjanikke, lühimonograafiad:

A. Mägi, Karl Ristikivi	—	4:00
A. Kurlents, Karl Rumor	—	—
R. Kolk, August Mälik	—	—
A. Mägi, Lühike e. kirjanduslugu I.	—	—
A. Mägi, Lühike e. kirjanduslugu II.	—	—
K. Ristikivi, Bernard Kangro	—	—
Tulimuld 1952—53, 55—63, 66—69 iga aastakäik ä	—	6:00
Tulimuld üksiknr.	—	1:50

Hinnale lisandub käibemaks 17,65 %, tegelik ristpaela saatkulu ja postiluna puhul lunamaks. Saatke tellimine alljärgneval aadressil kriipsutades alla soovitud raamatuid ja ära märkides, kas soovitate kõites või bros., kui mõle-maid müügil on. Kui koidetud raamatud lõpevad, täidetakse tellimine bros. raamatutega või vastupidi.

EESTI KIRJANIKE KOOPERATIV

Tel. 046/12 17 19, 11 96 90, P-giro 43 37 71-3
FACK 1, 220 03 LUND 3.

Osavõtjaid Göteborgi Põllumeeste Kogu aastakoosolekult Eesti Majas, kus kinnitati 1971. a. aruanded ja võeti vastu 1972. a. tegevuskava ja eelarve. Juhatust valiti tagasi endises koosseisus: Elmar Aibast — esimees, Gunnar Hein — abiesimees, Elmar Märtin — sekretär, Edgar Bõster — laeku ja Albert Uukareda — ametita liige. (EPL-foto: O. Kopler)

Kuulsa pianisti intervjuu:

Ashkenase ei riski tagasi pöörduda koju N.Venemaale

NEW YORK (VES) — New Yorgis toimus möödunud nädalal tuntud pianisti, N. Venest pärineva Vladimir Ashkenazi kontsert. Ashkenase on saanud maailmakuulsaks. Tema viimist New Yorgis kasutas NY Times, tuues oma 23. jaanuari numbril muusikaosaks pika intervjuu kunstnikuga. Selles on antud pianisti elulugu ja toodud ka tema seisukohad ta kodumaal, N. Vene suhtes. Need pakuvad huvi meile, mispärast toome kirjutatust kokkuvõtte ililpool.

V. Ashkenase sündis 1937. a. Venemaal, Gorkis, mille endiseks nimeks Nizhni-Novgorod. Tema karjäär pianistina algas kunstnik 17. eluaastas. 1961 abiellus ta Moskvast muusikat õppiva Islandannaga.

Välismaiste esinemistega alustas V. Ashkenase 1963. a. Londonis, kuhu ta oli saanud võimaluse sõtta koos raseda abikaasaga. Pärast hiiglede saatvatunud kontserti otsustanud ta mitte tagasi pöörduda N. Venesse. Kuid ta ei hakanud ka "ärähüpanuks", säilitades Vene kodakondsuse ja N. Vene passi. 1968. a. asus ta alaliseks elama oma abikaasa kodumaale, Islandi.

Ashkenase seletas NY Timesile, et ta nüüd ei kavatse enam tagasi pöörduda N. Venesse. Nõuk. kodanik (tunnep end oma kodus täiesti kaitseta. Tal puudub vabadus astuks siia või sinna.

Ta polevat sugugi kindel, et kui ta sõidaks N. Venesse, et teda sealt jälle välja lastakse. Ja ta ei taha riskida.

— Võibolla on minu kartused sekkord asjatud, kuid mis juhtub siis, kui mind sealt välja ei lubata sõita näiteks minni aastat! Sest Nõukogude maal maksab despootiini rezhimil.

— Kuni senini õnnestus mul oma Vene passi pikendada raskusteta iga kahe aasta järele. Ainult üks kord üteldi mulle Londonis, et mul tuleb passi pikendamiseks sõita Moskvasse, kuna Londoni saatkond ei oma selles võlutist. Ashkenase vastanud, et... "Väga hea! Ma saan briti passi!" Selle tulemuseks oli, et tal juba järgmisel päeval pass pikendati.

N. Liit see on valedes maa, väidab kunstnik. Sealset silmakirjalikkusel pole ühtegi pilrit. Kui näiteks sõidate sinna USA-st, ei tohi teile ütelda, et see maa teile ei meeldi. Teie võite piirduda vaid märkusega, et "teostasite huvitava reisi", vastasel korral ootavad teid ebameeldivused, jutustab Ashkenase.

"LENINISMIGA KLAVERIKUNSTNIK"

Huvitav on Ashkenase informatsioon teiste õpinguteegadest konservatooriumis.

— Eks konservatooriumis õppijast peavad saama muusikud, ja seepärast peaks olema loomulik, et näiteks pianist sajab maksimaalses arvus tunde harjutamiseks klaveril. Kuid Venes pole see hoopiski nii. Teie õpite klaverimängu näiteks kaks tundi ja neli õppetundi on teil pühendatud leninismi-marksismi õpinguiks. Kuidas

teie see siin meeldib? Ja kui teie seal ka ühe poliitõpetuse loengu vahetel jätate, ei lähe teile hästi!

Stalini tütre Svetlana Allilujeva raamatus "Ainult üks aasta" on tähelepanemiseväärne lause, mis iseloomustab N. Liitu.

Ta kirjutab: "Teie peate oskama valetada lapsepõlvast alates!"

— Ja see on tõesti nii, märgib Ashkenase. Teie peate õppima valetada mitte oma seisukohta ja mitte väitma näiteks, et "mulle meeldib see, ja see mulle ei meeldi". Kõigepealt peate mõtlema sellele, kuidas teie väljendustesse suhtub maa, rahvas ja partei.

Venes lõpeb kõik sellega, et teie ajud pestakse selleni, et teie isegi enam ei tea, mis teile meeldib ja mis mitte.

Meenutades Solzhenitsõni, märgib Ashkenase, et praegusel momendil on nad otsustanud temale mitte kahju teha. Kui nad otsustanuks teda aretada, siis nad seda ka teevad, osutamata vähemaltki... tähelepanu maailma arvamiselle. Võimalik on aga ka, et nad seekord sellega siiski arvestasid.

Kuidas nõuk. võim käitub, seda kunagi ei teata. Täna nad võivad maailma avaliku arvamisega arvestada, homme mitte, nagu näitab seda käitumine Tšehhoslovakkia.

VENE KUNSTNIKUD TEENIVAD RAHA RIIGILE

Teine asi on aga näiteks Rostropovitšiga, märkinud intervjueritav. Temagi on vaid sõdur malelual. Nad ei lubanud teda välja sõtta 9 kuud. Hea, et see polnud 5 aastat.

Kuid ekslik oleks arvata, et N. Liit on nõrgendunud oma kontrolli kunstnike üle. Kui Rostropovitš oleks täielikult nõuk. vastane, oleks temaga ammu tehtud lõpuarve.

Rostropovitši poolt Solzhenitsõni kaitseks kirjutatud kiri polnud mitte suunatud Nõuk. süsteemi vastu, vaid ainult nende isikute vastu, kes kriitiseerisid nii suurt kirjanikkuna, nagu Solzhenitsõni.

Unustada ei tohi, et Vene võimud saavad Rostropovitši kaudu suured rahad, ja valutsus, mida väga vajab Moskva. Ma tean täpselt, kui palju Rostropovitš saab igaal kontserdilt, väidab jutletav.

Üleme, et sissetulek kontserdist kunstnikule on näiteks 6000 dollarit. Pärast kulutuste mahaarvamist transporti, reklaamile ja muule, jääb järele 4000 dollarit. Kulude summast

on kunstniku osa 200. Ülejäänud raha, võtab endale nõuk. valitsus.

Seega on arvestus üsna lihtne. Kui Rostropovitš sooritab siin maal 23 kuulise esinemisturnee, andes 25 kontserti, siis on Vene valitsuse teenistus sellelt turneelt ümmarguselt 100.000 dollarit.

Minult ei teeni nad praegu senti, lisa kunstnik.

Lõpetades märkinud Ashkenase NY Timesile:

"Teie läänes olete väga naivised kui arvate ja ette kujutate, et olukorrad N. Venes paranevad, et see maa muutub enam tsiviliseerituks ja läheneb Läänele.

See pole õigus. Ma olen täiesti veendunud, et N. Vene peasiht on jäänud muutmatusks... maailmarevolutsiooni süütamine! Nad maskeerivad oma käitumise ja esinevad vajadusel mitmesugustes osades. Teie peate aga alati teadma, et nende lõppliik on mitte teie sõbraks saamine, vaid teie alistamine neile!

Dr. M. Linnaks 60-aastane

Dr. Marta Linnaks

6. veebruaril tähistas Dr. Marta Linnaks, n-na Kreekmann Nynshammis oma 60. aastast sünnipäeva.

Juubilar sündis 1892 aasta 6. veebruaril Tallinnas. Pärast gümnaasiumi lõpetamist alustas ta arstiteaduslike õpinguid Peterburgis naistele korraldatud erikursustel. A. 1919 astus ta Tartu ülikooli arstiteaduskonda, mille lõpetas detsembris 1923. Pärast ülikooli lõpetamist töötas ta kuni 1927 aastani assistendina Tartu ülikooli Sisehaiguste kliinikus prof. Maasingu juures, kus ta ühtlasi sai eriväljaõppe laboratooriumi-arstina.

1927 aastal kolis juubilar tagasi oma sünnilinn Tallinnas, kus aas praktikat. 1931 aastal oli Marta Linnaks üks Erahagila asutajast ja töötas seal nii sisehaiguste spetsialistina kui ka laboratooriumi-arstina ku-

Kultuuri Koondise kümne aasta töö ülevaatenäitusel

Eesti Kultuuri Koondisel Stockholmis on praegu suured pidupäevad — tähistatakse tegevuse kümneaastast juubelit. Veebruaris 1962. a. korralditi Eesti Majas kultuurisõprade ühtu, kus otsustati alus panna seltskondlikul pinnal tegutsevale organisatsioonile eesti rahvusliku kultuuri arendamiseks ja levitamiseks paguluses. Algatus leidis tšilidist poolehoidu ja toetust. Juubelipidustused algasid reedel, 4. veebruaril näitusega Eesti Majas, mis annab kokkuvõtliku ülevaate tööst, mida Kultuuri Koondis kümne aasta jooksul on teinud.

Suurtele plannshettidele on kinnitatud fotod ja ajalehelõiked, mis ilmekalt dokumenteerivad ja selgitavad EKK mitmekülgset tegevust. See on toimunud erisektorete rames — kirjandus, kujutav kunst, muusika, teater ja muu kultuurialane tegevus. Näituse üleseadmise teostas tänuväärsele Aarne Viisimale, kellel on säraseks tööks kogemusi. Näitus on avatud kogu järgmise nädala. Soovitame kõigil kulturisõpradel seda huvitavat näitust külastada, et veel kord kaasa elada saavutustega ja elustada kauneid mälestusi.

Kümne aasta jooksul korraldatud 30 kirjandusõhtut, 23 kunstinahtust, 8 kontserti, 12 teatri- ja segakava õhtut, 6 raamatunäitust ja 20 muud üritust — kokku ligemale sada üritust, millest on osa võtnud umbes 20 tuhat inimest.

Alates 1968. a. tegutseb ka Kultuuri-fond. Tänaani on Kultuuri-fondist antud iga-aastaseid auhindu ja stipendiumeid ümmarguselt 20.000 krooni ulatuses.

Näituse avamiseks kogunenud kulturisõpru tervitas EKK esimees Boris Gorman, andes sõna pikemaks ettekandeks auesimehele dots. Valter Taulli. Valter Tauli oli EKK esimeheks alates selle asutamise kuni 1968. aasta suveni, millal ta tervise-lik põhjustel juhtivast tööst tagasi tõmbus. Tema õjule longestid EKK ra-jemisaastate organiseerimistõr rasku-se, tähiste piistitamine ja goodwil-li loomine pagulasühiskonnas kultuuriliste ürituste tähtsusele. See aktiivne töö on kannud head vilja — Kultuuri Koondis on kujunenud in-stituutsiooniks, kellele meie ei oska tä-napäeval ette kujutada kultuuritõr viljelmist paguluses. Publiku osa-võtte üritustest on olnud rohkearu-vine ja avalik arvamine hindab se-da tööd kõrgelt. Suur enamik Kul-tuuri Koondise üritustest on toimu-nud Eesti Majas.

Eesti Maja on selle tõttu kujunenud meie vaimulise keskuseks, andes hoonelale ja rahvusliku ilme ja kultuurse atmosfääri.

Vaeldes Eesti Kultuuri Koondi-

ni Rootsi põgenemiseni a. 1944.

Et siin omaie uut eksistentsi luua ja arstiõjusi saada, pidi ta 1945 aastal töötama Upsala ülikoolis la-boratooriumi assistendina, 1946 aastal Lugneti ja 1947-48 Follingbo sanatooriumis, 1948-49 sisehaiguste osakonnas Östersundis, 1949 aastal sai ta ersti-na töötamise loa ning pärast seda töötas aastina Pensionivalitsuse haig-las Nynshammis kuni pensionile mi-nekuni 1965 aastal. Tema suuri koge-musi ja alalist abivalmidust kasutati ära ning hinnati kõrgelt Nynsham-mis, kus ta korduvalt vikarieeris nii abilemarstina kui ülemarstina.

Tartu päevilt mäletavad juubiläri kolleegid teda usina ja abivalmis kaasalasena "nii, et vaita ei ei jook-se seinast läbi kui abi paluvad".

Isiklikult mäletan Sind, kallis juu-bilar, oma lapsepõlvest järe Erahag-la päevilt, alati kirustava, rõõmsalt humoristliku naeratsusega inimesena, kes alati oli nii nõu kui jõuga toeks, kui meie perel su abi vaja oli.

Ka pärast pensionile minekut peab juubilar sammu arstiteaduse arengu-ga lugedes usinalt arstiteaduslikku kirjandust, samasegelt aga ka ikka huvi tundes kõige uue vastu, mis maailmas sünnib.

Akadeemiliselt kuulub Marta Lin-naks Eesti Naisüliõpilaste Seltsi per-velistena aastast 1925.

Kõik Sinu eesti kolleegid siin Root-sis kui ka mujal maailmas soovivad Sulle südamest palju õnne ja jõudu edaspidiseks eluks. Meiega ühtinend kindlasti kõik Su paljud pätsiendid tänuandes Sinult saadud abi eest.

IVI HUREL-PUSEPP

KultuuriKoondise auesimees fl. dr. Valter Taali avakõne kujunes haruldaseks mälude-monstratsiooniks: kõneldes 20 minutit vabalt, põimis ta ettekande läbi luulenäidete ja tsitaatidega, kasutamata mingit käsikirja.

se shiseadmisel möödunud kümne aasta perioodil, peatus Valter Taali lähemalt üksikute sektorite tegevusel ja raskustel, mis praktilises töös esile kerksid. See töö oli siiski inspireeriv, innustades kõiki pidevalt uutele pingutustele, kinnitas ta. Meie saame ühineda ettekandja kahjatsusega, et näitus ei hõlma ka seda rahvuskuultuurilist tööd, mis tehakse väljaspooli Stockholmist. Samuti üksmeel-sest ühineda ta loetusega, et ka kir-janduse ja kujutava kunsti alal ker-kiks esile heldekäelisi meitseenne vast-tava ala loomingu auhindamiseks ja arendamiseks, nagu see praegu on muusika ja lavakunsti alal Els Vaar-man-Kaljo ja Prit Hallapi nimeli-se sihtasutused. Kohal viibivad Erich Kaljo ja Elli-Marie Hallap said meie südamestlulevate tänu- ja austusavalduste osaliseks.

Keeleteadlase Valter Taali huvitav ettekanne oli meeldivaks elamus-eks muidu proosalises näituse miljöös. Vaadeldes näites kirjandusala-st tegevust avanes teaduslike koore ait-luulet nautiva esteedi hing. Ta ühi-nuse nende suurte eeskujudega kir-jandusmaailmas, kes poeesias hinda-vad sisu selgust, paaritatuina vormi kindlusega ja teemad mitmekesiduse-ga. Luulesõprade südant soojendas kuulda seda isteerimise peest rea luu-letajate iseloomustavast värsse ja stroofe. Teda näisid paeluvat nii val-sitaktis romantilised, unustusikud hõljumised kui ka polka taktikindlad rütmid ja hoogsad käigud. Ainult vabavärsi vabajooksu autoriparastuse suhtes oli ta hoiak reserveeritud.

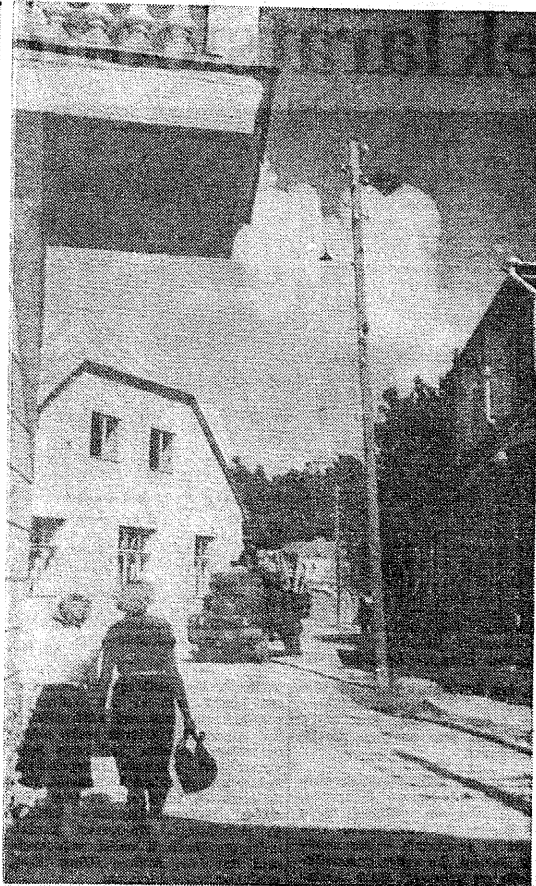
Valter Taali ettekande andis Eesti Kultuuri Koondise juubelinäituse avamiseks kultuurse aktendi.

ED. REINING

Kunstnik Eestist Ameerikas

WASHINGTON (VE) — Aastava-hetuse ümber käis Ameerika man-dril turistide ekskursioon N. Liid-ust, mille koosseisu kuulus ka tä-napäeva okup. kodumaa kuulsaa-mad graafikud Vive Toili.

Gruppi kuulus veel kolhoosiesime-hi ja muid ametiheli. Ekskursioon peatus ka Annetas.

Haapsalu, Saue tänava vaade.

Haapsalu meremuda on endiselt kuulus

Endine Läänemaa, praegune Haapsalu rajooni keskus Haapsalu kuulub nende 14 linna hulka, millete elanike arv tõuseb üle 10 000. Linna pindala on praegu 600 hektarit. Eksporditava loodusvara hulka kuulub endiselt tervismuda, mida leidub ranna lähedal, eriti madalas ja kinnises lahekeses — Väikeses Viigis, samuti Tagalahas ning Vormsi ja mandri vahel asuvas Voost kurgus.

Suurem leikukoht on siiski Väike Viik, kus arvestuste kohaselt leidub veel kümme tuhat tonni meremuda. Seda kasutanud mudaravila linna promenaadi ääres aga lammutati 1953. vanaduse tõttu.

Haapsalu on kalurite linn, kusjuures kalastajad kuuluvad Admiral Nakhimovi nimelise kalurkolhoosi, mille traallaevad käivad ka lastemas ka Atlandil. Kalade vastuvõtja on kohalik kalakombinaat, millel on oma konservitööstus ja külmutushoone.

Kombinaadi tooteid suunatakse ka väljaspole Eestist, kaasaarvatud Moskva, kuhu hoonajateks saadud tonne riimi. Eksporteeritakse ka Pimakombinaadi tooteid, mitte ainult N. Liitu, vaid ka Tšehhis-ve, DDR-i ja Inglismaale, kirjutab brošüür "Haapsalu".

Praegusa ajamärgemaks ettevõtteks on shenilitööstus (shenil on teatav karvane lõng ja sellest valmistatud riie), kus toodetakse pöran- ja seinavaipu, laste rannamant- leid ja kardinaid. Ka selle tehase toodetele vastab välja.

Endist viisi on kuulsad haapsalu riidud. Nende tootmist organiseerib kudumitööstus, kus tegeleb riidide kudumiega umbes 400 naist. Rätke kaubastatakse Moskvas, Leningradis, Kiievis ja mujal. Isegi Leipzigi mes- sile ja Milano näitusele on saadetud Haapsalu riidide näidiseid.

Haapsalu jäi sõjast purustamata. Ehitustest tuuakse brošüüris esile omapärase arhitektuuriga vana jaa- mahoonet. Linna uute hoonete hul- ka kuuluvad m.h. leivakombinaat, pumbamaja, saun ja pesumaja. Uus

elamisrajoon on Lihula ja Tallinna maantee ääres hargnemiskohal. Seal valmis ka Haapsalu uue vastamis- väärusena veetorn-elamu Viidu tä- navas. Samas asub ka moodne kesk- kooli hoone.

Individuaalsetel muudatustel Haapsalus- se ehitatud pärast sõda üle 400. Linna kirjelduses elatakse, et kui moodunud sajandi 50-ndal aast- tal linn lõppes Aki körtis, Krah- vial ja Tori körtisega ning ko- dandil ajal oli hõredasti asusta- tud Randsalu sillast Tallinna-Li- hula maantee hargnemiskohani, siis nüüd ulatuvad uute elumaja- de ja tööstuste read Unemõtsani, Troi väljakuni ja Kiilsi kesku- seni.

1956 avati Haapsalus mao- ja sool- tehnikust sanatoorium "Laine" mil- le ehitus valmis juba Vabariigi päe- val 1937. Praegu on sanatooriumis talvel 165 ja suvel 205 voodikohta.

Ent sanatoorium teenindab hai- geid ka väljaspoolt Eestist, tegelikult kogu Venemaa ulatuses. Ravimiseks kasutatakse kohalikust meremudast toodetavat preparaati "Humisool". Lisaks sanatooriumile avati 1958 Sup- luse (tänaval ühes ümberhitatud hoones polio tüüsituse järelravi haig- la, mis on ajaloolane Eestis ja kus ravitakse 3–16 aastaseid lapsi. Tšha- kovski tänaval paikneb poliit- pödenud lastele sanatoorne internat- kool.

Turismialasteks huviohjetideks on endiselt Haapsalu lossi vare- med, vana toomkirik ja lossi eedi- ne vahitorn, kus avaneb vaade linnale ja merele. Lossi korra- stu- se kohta märgitakse, et 50-ndal

N.Liit ja Jaapan läbirääkimistes India salaleping

WASHINGTON (VES) — Maailmapoliitilised risttuled on toonud momendil soodsas poliitilise kliima Jaapanile. Mõlemad kommunistlikud riivalistavad suurligid — N. Vene ja Puna-Hiina püüvad võita Jaapani sõprust ja sõlmida temaga nii kaubanduslikke, kui ka poliitilisi lep- peid. Puna-Hiina abistab Jaapanit hiiglasliku turuga, nõuab aga vast- tustsuse, et Jaapan lõpetaks igasugused suhted Rahvusliku Hiinaga ja tunnustaks viimase Puna-Hiina osaks. Nõukogude Vene saatis nüüd omakorda oma välisministri Jaapanisse, kusjuures senistel teadetele to- mal olevat teadus, palju suuremad pakkumised. Kui uskuda Kaug-Ida vast- tajaite ja ajalootele korrespondentide kirjutisi, siis kavatsevat N. Vene Jaapanile tagasi anda Kuriili saari, mis on olnud põlised Ja- paani saared, kuid mis II maailmasõja lõpuna ajal vallutati N. Vene poolt.

Kuriili saarte tagasiandmine olevat välisminister Gromoko pea-pakkumi- seks. Selle kõrval olevat tal ette- panek, et Jaapan investeeriks biljon dollarit Siberi suurte õlilavade väl- jaarendamiseks. N. Vene pöördumine Jaapani poole on tähelepanu ärat- nud kogu maailmas, seda enam, et mõlemad riigid on olnud juba mõi- dunud sajandist alates verivaenlased. N. Vene tahab nüüd muutunud olu- kordades luua uut sõprust, et esite- kes Ohendriike välja tõrjuda sellest piirkonnast ja teiseks Puna-Hiinat "ümber piirata".

Kui Moskva õnnestub Jaapaniga sõlmida lepingut, oleks Hiina sisse- piiramine täielik, sest Hiina lõuna- piir on Vene-India lepinguga juba kindlustatud.

"Newsweek" arvab, et N. Vene katse, takistada Jaapanil kaubale- pingu sõlmimist Puna-Hiinaga, on ette nurjumisele määratud.

Nähtavasti kardab seda ka Mosk- va, olles seepärast Jaapani võimu- seks määratud erakordse hinnaga — Kuriili saared. Muidu N. Vene ei an- na iialgi midagi tagasi, mis ta on kord juba vallutanud. On huvitav nä- ha, kas seekord Moskva hindab Puna- Hiina ümber piiramist tähtsamaks kui Kuriili saari, kuhu ta muide ole- vat ehitatud ka määratuid sõja- list kindlustusi. Mõnedel teadete- l sõivat Jaapaniga lepingut alla kir- jutama Kossogin, kui Gromokol õn- nestub eeltoid soodsas suunas ära teha.

Egiptuse uus kabinet astus ameti- se loomungil all: "Valmistu sõjaks!" See on lause president Sadati kõnest, milles ta märkis, et ainult sõda võib Egiptusele tagasi anda Iisraeli poolt vallutatud alad. Tegelikult, kirjutava Lähis-Ida vaatlajad, on uus ka- binnat rahu-kabinet. Üheks juhti- vase meheks on seal Harvardi hari- dusega insener, kelle juhtumõtteks on, et enne kõike tuleb Egiptus majan- guslikult ja tehniliselt üles ehitada.

aastal tehti ristimiskabelile ja käikrambrile uus katus, pandi et- te aknarmad ja klaasid. Remon- diti ka lossi torn, mis sai uue ka- tuse, kusjuures uuendati ka üle- mine platvorm. Aknad varustati lukudega, torni sissekäik uksega juu.

Linna vanemas osas on täielikult säilinud keskaegne tänavavõrk. Al- tes on Jaani kirik Kooli tänavas ja kungaseis raeokas asub nüüd Haap- salu Koduloomuseum üle 7000 eks- ponaadiga. Plazhbi on korrastatud ujula, teatud lastele mängumuru- rin ehitatud riisturumid suple- jale.

Endine Rüütlitänav on nüüd Wei- demanni tänav ja Suur-Promenaad on ümber ristitud 21. Juuni Pües- teeks. Endine Mere tänav on praegu Tšahakovski tänav jne.

Haapsalu linn sai endale (esime- sena Eestis) laekraan-jätk "Oktoo- ber", mis valmis 1957. Endises Kreis- kooli hoones asub tänapäeval Haap- salu 2. Gümnaasium. Säilinud on jaama läheduses Ernst Enno mäles- tussammas ning linnaparki 1929 pü- titatud Tobiase mälestussammas.

Apteeki Haapsalus kaks, aja- lehe toimetust asub Lembitu tänavas ja Viidu tänavas paikneb enamus Haapsalu tähtsamatest kauplustest. Reisirong Haapsalu-Tallinna liinil võimaldab ühendust pealinna ne- li korda päevas.

alles siis võib esitada nõudmisi Iis- raelile.

Viimaseajad ülläpilate rahutu- sed on teinud valitsuse olukorra raskeks, sest Sadati mõõdund as- tane loosung "Iisraeli küsimus la- hendatakse 1971. a. lahinguväljal" on veel ikka rahval meeles ja tu- lipead nõuavad selle täitmist, kui- gi hiilenemisega.

Lääne-Saksa ajakiri "Spiegel" kir- jutab, et paljud prominentsed Euroo- pa juudid, kes toetavad Iisraeli suu- re summadega, pole rahul Iisraeli praeguse poliitikaga ja eriti mitte peaminister Golda Meiri kangekael- susega. Euroopes juudid nõuavad, et Iisrael peab vallutatud alad tagasi andma, teisisi et tule iialgi rahu. Üks juut, kes aastast annab Iisraelile 500.000 dollarit, oli kurtunud, et kui ta peaminister Meirile avald mud oma seisukoha, oli see käsitatud tal "ho- litseada omaenda asjade eest".

"Daily Newsi" erikorrespondent Tel Avivis teatas nädalavahetusel, et Iisraeli rahuliku meeleaga asusta- mas Egiptuselt vallutatud a'sid, mis näitab, et ta neid kunagi ei mõtle enam loovutada. Näiteks on nüüd ehitamisel jälle 14 asulat vallutatud aladel. Kuni 1967. a. sõjast peale olevat Iisrael vallutatud aladel loo- nud juba 42 Iisraeli asundust.

Bangladeshi ja India vahel on sõl- mitud salaleping, kirjutab Lääne- Saksa ajakiri "Stern". Ajakirja and- metel Bangladesh ei tohi omada ise- seisvat armeed ja tema olemasole- vad sõjavõid peavad alluma India ülemjuhatale. Edasi olevat salale- pinguga määratud kindlaks rahakurs- ja teatud tingimuseks, et majandus- küsimuste otsustamine tuleb enne konsulteerida New Delhi. Bangla- Deshi peamise väljaveoartikli džuud- di väljavedu peab toimuma ainult Kalkutta sadama kaudu. Edasi olevat punkt, et Bangla Desh ei tohi sisse lasta isikuid, kes Indias on ebasoovi- tavad ja et UN-is Bangladesh hääle- tab koos Indiaga.

Iiri rahutustes on Nõukogude Ve- ne agendid sattunud raskustesse. Te- tavasti on rahutustest põhjustud os- sealt usulised, vene agendid taha- vad aga rahutusi viia klassivõitluse alusele. Moskva kooliga agendid ei suutnud ümber pöörata isegi Iiri en- da kommunistid. Näiteks ei nõustu- nud Iiri kommunistid — nende arv- olevat vaid 300 piirides — vastu võ- ma võitluste kangeale suimolnina kommunist Kae Quevarat, vaid võt- sid eeskujuks hoopis Kriivase pa- rempoolse kindrali G. Grivase, kes võitles inglaste vastu. Ka ei leidnud kolopinda venelaste propagandala- sed kolonaaal-rühjastest ja kulakuli- sest. Iiri kommunistide juht oli kurt- nud, et "N. Vene seltsimeeste" abi olevat tema parteilt hoopis poole- hoidu ära võtnud.

VOX

Müüs lapsi

MANILA — Filipiinde raadio tea- tas, et üks Manila lähedal asuv va- ne maastõline müüs oma seitse last ühele lasteta abielupaarile 300 peesot tükk pärast seda kui ta näine kahe- sada lapse sünnitamisel suri. Sama päeva õhtul murdis 85võidv tema vietsasse õhglitit, tapsid 15000 ja varastasid ära 500 peesot (400 kr.), mis talle lastemüügi puhul sissemak- suks antud.

Lühiteated Ameerikast

● Ihukaitses saavad need USA pre- sidentid kandidaadid, kes Gallupi uurimuse järele on saanud vähe- malt 5 protsendi hüületajate poole- hoidu, teatas senati enamusrihma parlamentaarne grupp juht Mike Mansfield.

● Riiklik abi 60 miljoni dollari suuruse laenu näol päästis Detroi- ti suurpanga Michigan Bank of Commonwealth pankrotist. Raskus- tessse sattunud pangala hoiuste oma- nikud kindlustati igakuks 20.000 dollari suuruses summas.

● Riiklik aeronautika ja maailma- ruumi asutis määras kindlaks 3- liikmelise meeskonna taevalabora- tuurimi jaoks, mis umbes ühe as- ta jooksul paigutatakse maakera orbiitil. Täevakeha komandöriks on kol.-lt. Gerard Carr, meeskonna- liikmeteks kaptenid Charles Con- rad ja Alan Bean.

● Kaitseministeerium korraldab sõjaväeteenistusse kutsumise loterii enam kui 2 miljonile noormehel- le, kes saavad kõigileoleval aastal 19- aastaseks. Loterii toimub 2. veebr. kuid kedagi kutsutakse käesole- val aastal sisse ei kutsuta.

● Asepresident Spiro Agnew alus- tab veeruarkuusse jälle tihedamini kõnedege esinemist ja jääb valit- suse peamiseks kaitsjaks opositi- onipartei demokraatide rünnaku- te vastu selle aja jooksul kui pre- sident Nixon on külastäkuldel Pe- kingis ja Moskas.

● Floridas lasti maakera orbiitil uus sidesatelliit "Intelsat 4", mis paigutatakse alalisele positsioonile Väikeses ookeani kohal ja saadab te- levisioonipilti talve-õluplamin- gudest Sapporos ja president Rich- ard Nixoni külastäkuldest Peekingi.

● UNO uus peasekretär Kurt Wald- heim taotles vastuvõtu Valges Ma- jas president Richard Nixoni poolt ja samuti välisministri William Ro- gersi poolt, et kokku leppida uue isiku määramiseks peasekretäri asetäitja Bunche asemel ja taotle- da USA rahalise toetuse suurenda- mist UNO-le.

Rootsi laev päästis DDR põgenikud

Rootsi tanklaev "Sea Sapphire" viitis pardale neli idasaksa nooru- kil, kel oli kavas põgeneda Lääne- Saksamaale. Rootsi meremehed üt- levad, et saksastel oli tõepoolest "inglikaalse", sest nende varustus oli alpool igasugust kriitikat.

Kõigepealt oli tegemist plastpa- diga, mis oli niivõrd "täies lasta", et reelingust kinni veepeinnani oli kõi- gest paar detsimeetrit. Nüüd juhtus olema täielik tulevahtus, kuid ka kõige väiksem laetus oleks sõiduki põhja viinud. Peale selle polnud põ- genikel küllaldaselt toitu, nad olid õhukeses riides ja lõpuks ei osa- nud neist keegi sõudagi. Põgenike paat oli jäänud järele kinni, kust need rootlased avastasid — arvates alguses, et tegemist on tühja triivi- va õhiväddaga. Kohe pärast saksaste pardaleviimist sõitis samast moodi vene laev, samas asus ka üks poole laev. Rootsi tanker viis saksalased Nynshamini, kus nad palusid poliiti- list asüüli. Hiljem siirduvad põge- nikud arvatavasti Lääne-Saksamaale.

● Brüsselis toimunud Belgia Ees- ti siitsi peakoosolekul väljil tagasi senine juhtus koosseisus esimese pr. L. Dillie-Lindre, sekretäri H. Mägi, abineaine ja varahoidja pr. E. Vaes — von Brandt, ameti- liikmed P. Otter (Liegesi) ja pr. S. Meikar (Antwerpenis). Nendist on pr. Meikar uus liige. Revisjoniko- misjoni kuuluvad pr. M. Jackers, pr. E. Viimets ja V. Viimets. Kon- trakti pidamiseks eestlaste vahel korraldatakse iga kuu esimesel pü- häpäeval kokkutulekuid vaheldum- si Brüsselis, Liege'is ja Antverpe- nis. Samal ajal harjutab ka seltsi koor.

Eestlus kirjutamas deklaratsiooni

Mida peame ütlema laia maailma avalikkusele?

GÖTEBORG (EPL) — Esinduse Göteborgi Üldkogu korraldas pühapäeval, 30. jaanuaril Eesti Majas diskussiooni-pöörast-lõuna, mis kestis kaks-ja-pool tundi ja millest võttis osa E. M. selskondlikke ruume üliühedalt täites rahvahulk. Sõnavõtted kujunesid väga elavaks ja huvitavaks. Raadio-programmi OBS! toimetaja Malmösti, Andres Küng, oli diskussiooni algatajaks ja kandjaks ja diskussiooni lähteluseks oli Ülemaailse Eesti Kesknõukogu poolt koostatud resolutsiooni ettepanek.

Sissejuhatavas sõnavõtus märkis Andres Küng, et suvel rahvuskongressil Torontos vastu võetav resolutsioon, mis saadetakse riigipeadele, UNO-delegatsioonidele ja massimeediumile, on tähtis deklaratsioon ja see peab olema ülimalt hea. Resolutsiooni kavand, mille "Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu on koostanud, tuleb märtsis Esinduse istungjärgul arutusele. Kõneleja arvas, et ettepanek vajab reviderimist. Esinduse rühmitustelt on tulnudki juba ettepanekuid selle resolutsiooni sõnastamiseks.

Andres Küng kommenteeris seepärast lähidalt Kanada ettepanekut ja esitas siis omapoolse ettepaneku, mille ta oli koostanud ühds Kristjan Vaiguri ja Enn Merega Lundis. Ta avaldas lootust, et see peaks olema üks resolutsioone, mis tohiks lähtuda oma vastuvõetav eestlaste paguluses.

Andres Küngi poolt esitatud Lundi-resolutsiooni-ettepanek on järgmine:

● Oleme lahutamatu osa eesti rahvast.

● Eesti rahval peab olema enesemääratlemise õigus.

● Eesti Vabariigi iseseisvuse tunnustamise jätkumise taotlus on vabalt eestlaskonna ülesanne, mille laugem siht on Eesti maa ning rahva vabastamine võõra võimu alt.

● Vaba eestlaskonna ülesandeks on informeerida maailma Eestis toimuvast venestamisest ja sisetemaatilist inimõiguste rikkumisest.

● Vaba eestlaskonna välisvõitluse teravik peab olema suunatud esmajoones vene kolonialismi vastu.

● Eesti maa ja rahva varade ekspluateerimine võõra võimu poolt peab lõppema ja eesti rahval peab olema õigus ise juhtida oma majanduslikku arengut.

● Eesti iseseisvus hävis Hitleri ja Stalini pakki ja punarmee kallaltelt ühtlasi. See sõjaväeline okupatsioon ei lakka olemast vastuvõetav rahvusvahelise õigusega.

Andres Küng kritiseeris Kesknõukogu kavandit punkt-punkt-tiit, leidis kõigepoolt, et selle koostamisel ei ole mõeldud küsimusele, kellele see on määratud. Esinevad läbisegi nõudmised väljaspoole ja punktid, mil on aktuaalsus vaid eestlaste enda hulgas (näit. punktid 2 ja 3, mis võõrastele tunduksid mõistatuna). Kui peetakse kohaseks teist resolutsiooni esitada, mis on mõeldud

vaid eestlastele, siis võib seda teha muidugi eraldi. Kõneleja pooldas üldse lühemat teksti, mis on alati mõjuv.

Edasi vaates Andres Küng Kanada-resolutsiooni punkt-punktil. Punkt 1 kohta nentis ta, et "on raske aru saada, miks Vabariigi tunnustamise jätkumine on meie peamine eesmärk. See on küll tähtis, aga siiski ainult üks vahendeid peaseesmärgi saavutamiseks. Peaseesmärgiks peab olema võõra võimu lahkumine meie maalt ja iseseisvuse saavutamine. Kõneleja ei pooldanud ka väljendusvormi "vaba maailm", mis näit. UNO enamusele on mõistatatu ja soovitas tarvitada vaid "vaba eestlaskond", mis sügestiivelt tuleb meelde "vabu prantslasi" de Gaulle juhtimisel moodunud maailmasõjas. Ta pidas ka eba-pedagoogiliseks alustada kõhe esimeses punktis Eesti Vabariigi tunnustamise küsimusega, kuna diplomaatilise tunnustamise küsimus on paljudel riikidel, eriti arengumaadel, väga õrnaks punktiks.

Olen mitmel juhul märganud, nagu UNO Inimõiguste-komisjonis, kus käisin BATUN- ülesandel kehvadel 1970, samuti Rootsi Rahva-erakonna kongressidel, et on palju kergem saada toetust, kui väljendada sama nõuet vähekeene teistmoodi. Lühidalt: on viljakam nõuda respekti eesti rahva enesemääratlemise õigusele kui diplomaatilist tunnustust Eesti Vabariigile, ehkki sisuliselt on nõuded sarnased. Kui ma näit. Genfi ühenduses Inimõiguste-komisjoni istungitega esitanis nõude diplomaatilise tunnustamise küsimuse, oli reaktsioon peaaegu alati negatiivne. Kui aga soovisin enesemääratlemise õigusele respekti, oli vastukõla hoopis positiivsem. Punkt 2 ja 3 Kanada-resolutsioonis võiksid seega kui meie oma sisemised asjad välja jätta, samuti 6 ja 7, märkis Andres

Koosoleku juhataja Heino Riimar ja vaidluste algataja Andres Küng. (EPL-foto Kopler)

Küng, kes küsimusse seadis ka sõna "rahvamõrva" kasutamise kohasuse, seades küsimuse alla, kas peaks näiteks Eesti osas on õige rääkida rahvamõrvast.

Selle asemel võiks toonitada süstemaatilist inimõiguste rikkumist, mida nõukogude võimud meie maal teostavad. Inimõiguste rikkumist ei puudutata selles maailmefestis üldsegi, ka mitte enesemääratlemise õiguse printsiipi. Just nende kahele mõistele ja samuti vene kolonialismi mõistele oleks meil kohasem rajada oma välisvõitluse teravikk.

Punkt 8 all kerkis üles ka alati aktuaalne suhtlemise küsimus, mis huvitab on eeskätt sisemises valduses ja seega asjatu väljaspoole lähetatavas deklaratsioonis, nagu kõneleja märkis, kes aga probleemi osas esitas oma vaateid, küsides, kas külastused ei too siiski rohkem kasu eestlastele endile nii paguluses kui kodumaal? Küng lähenes sama vaatekohaga ka 9-ndale punktile, kus ütdeldakse, et kuna N. Liit ja kompartei pooldavad n.n. kultuurlist koeksistentsi, siis on see meile

vastuvõetav: peab aga küsima, kas see koeksistents ei ole eestlastele paguluses ja kodumaal väärtuslikum kui kompartei? Olevat raske mõista kuidas viljelda paguluses rahvuskultuuri pikemas perspektiivis, kui ei tule impulsi kodumaalt. Kodu-eestlased hindavad kõrgelt võimalusi kultuurisidemeteks läänega ja pagulastega. Kompartei kardab neist omakorda läänelt, vabameelsed impulsse. Andres Küng ütles, et siin on raske dilemma.

Samal ajal, kui ma ei soovi, et pagulased hulka mõistavad kodumaa-külastusi ja muud suhtlemist, olen ka teadlik, et tooline taunimine kergendab kontakte loomist kodumaaga ja on, võib-olla, isegi nende kontakte eelduseks. See loomulikult vaatab kompartei ladvik kultuuri-koeksistentsi küsimust positiivsemalt seni, kui see killustab eestlaskonda paguluses.

Kõneleja rõhutas, et kodumaa inimesed ihkavad kontakte vabadusega ja läänega.

Oles esitanud oma vaatluse ja alternatiivi, avaldas ta soovi, et ka seda kriitiliselt käsitletakse ja selgitataks, mis selles on väärtuslikku.

**METSAKODU
UUDISMAA**
POSTIARVE 694771 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI
SKAUTLIKELE NOORTELE

Kesknõukog. kavand resolutsiooniks

Pragu on kõikides eestlaste keskkorraldusorganisatsioonides arutusel, milline peab olema rahvuskongressi pearesolutsioon. Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu on aluseks esitanud järgmised seisukohad:

1. Eesti Vabariigi iseseisvuse tunnustamine jätkumise taotlus on vaba maailma eestlaskonna üldine võitluste peamine eesmärk ning ülesanne, mille laugem siht on Eesti maa ning rahva vabastamine võõra võimu alt.
2. Eesti Vabariigi välisvõitluse eeskilts küsimus ei ole aktuaalne praeguses olukorras.
3. Eestlaste esindusorganisatsioonide moodustamise aluseks ja nende kaudu eestlaskonna tahte avaldajaks peavad olema vabad valimised, mitte poliitilised parteid.
4. Vaba maailma eestlaskonna tänapäevase ülesandeks on maailma avaliku arvamise informeerimine ja eestlaste kaudu võidelda Eesti toimuva venestamise ja okupatsioonivõimu rahvusmõrva poliitika vastu.
5. Vaba maailma eestlaskonna välisvõitluse teravik peab olema

suunatud esmajoones vene kommunistliku imperialismi vastu.

6. Eesti organisatsioonid, nagu kohalikud selsid, ühingu ja kõigi usutunnustuste kogudused on baasiks, millel toimub eestlaste viljelemine ja sellega eesti elu säilitamine ja arendamine.

7. Vaba maailma eestlaste rahvuskultuurilise loomingu toetamine on lahutamatu osa Eesti vabastamisvõitlusest.

8. Okupeeritud kodumaaga suhtlemises tuleb lähtuda ühisajadest, et oleme lahutamatu osa eesti rahvas, ja meil ei ole vastuolu kodumaa asuva eesti rahva, kuid liim mõjuvate põhjuste okupeeritud kodumaa külastamine too kasu seal võitlusele ja meie rahvale vaenulikkude võõrale rezhimile.

9. Kultuuriilisel alal koeksistentsi harrastamine okupeeritud Eestis kommunistliku rezhimi kontrolli all toimuva kultuuriilise loomingu kahjustab Eesti vabastamise võitlust, kuna see koeksistents on üks os, Nõukogude Liidu ja kommunistliku partei võitlustaktikast vaba maailma vallutamiseks.

"Uus taktika on oluline"

Mida üteldi vaidlustes?

Andres Küngi sissejuhatavale sõnavõtule Rootsi Eestlaste Esinduse Göteborgi üldkogus, järgnes elav diskussioon, millest juhatas Heino Riimar. Viimane pidas loomulikuks, et praeguses UNO-s ei saada aru mõistest "vaba maailm". Ta lisas, et tött ei saa eitada ka ühenduses Lõuna-Aafrika ja teiste taoliste. Kuid kui poleks vene diktatuuri ega selle maailma-revolutsiooni taotlust, siis poleks ka teisi diktatuure. Rootsis kõneldaks seoses diktatuuriga püsisajadest, kuid N. Liidu diktatuuriist valitakse... Mõiste vaba maailm ei ole resolutsioonis tõepoolest täpsustav. "Poolaan kolonialismi ja diktatuuri sissevõtmist."

Jüri Adila tähendas, et ka konsul Aksel Linkhorst ei pea esitatud resolutsiooni täielikuks. Muudatusi sooviti ka Saksamaal. Resolutsioon tuleb veel mitmel pool vaadlusele.

Andres Küng rõhutas vajalikkust mainida ka poliitilisi parteisid resolutsioonis. Ta arvas, et Rootsis leitud muudatused on väga olulised.

Elmar Alstas pidas vajalikuks "vaba maailma" kui seaduse sissevõtmist. "Pole mingit põhjust seda kartma," ütles ta.

Ado Parlo soovitas resolutsiooni täiendada mõnede punktidega inimõiguste deklaratsioonist.

Mari Mägi toetas Andres Küngi taktikalises küsimustes. "Taktika tähendus on suur," ütles ta. "Jätta resolutsioonist välja ebasobivad sõnad ning asendada need sisuliselt pare-

matega."

Heino Riimar puudutas seoses resolutsiooniga rahvamõrva. Kui sõna rahvamõrv ei sobi, siis on selleks ka rahvusvaheliselt kasutatav sõna. (Ta mõttes genotsiidid). "Meil on õigus küsida rahvamõrvast Eestis. Venelaste sissetoomine suurel arvul seisab ühenduses kaugema - rahva hävitamine - sihiga. Hariltsed juhitakse esijoones Eestist välja. Volga sakslased hajutati. Kas ei toimu midagi taolist ka eesti rahvaga?"

A. Küng arvas, et rahvamõrv kui selline on siiski resolutsioonis ebasobiv mõiste. "Rahvamõrv" tähendab rahva füüsilist likvideerimist suuremas skaalas. Nii kaua kui eesti rahvast juure siinib ja kasvab, ei ole põhjust kõnelda rahvamõrvast. Kui venestamine seab eesti keele suure

ohu ette.

Jüri Adila osutas rahva arvu vähenemisele Eestis protsentidega. See on rahvamõrv. Samalaadsed nähtused esinevad kõikides N. Liidu poolt okupeeritud maades.

Evald Soomägi arvas, et deklaratsioonis võiks ära märkida eesti rahva hävinemist. Rahvuse tunnuseks on tema keel ja kultuur. Kui need hävitatakse, siis on ka see rahvamõrv.

Mari Mägi: Sisuliselt oleme kõik samal arvamusel. Protsentidega rahva arvu näitamine on oluline. Valime väljendusvormi, millega kõik rahuldavad. Ta toonitas veelkord, et taktikal on väga suur tähtsus. Tuleb kasutada senisest erinevat taktikat... On palju fakte, milledega peame arvestama. Meie mõisted ei ole ident-

See on Ameerika...

Kahekümnendal jaanuaril seisis New Yorgi Kennedy lennuväljal kaks jumbo-jet 747 lennukit mille ninaledes oli tavalise Pan American nime-tusele veel lisaks maalitud Reese Palley I ja II. Ooteruumides sagis seitse- ja viiskümmend inimest kesreisipalavikust erutatuna ootasid uste avamist, et pääseda nelli kahele Pariisi lendavale lennukile. Need olid kõik mister Reese Palley külalstenad kutsutud osavõtma tema viieküm-nendast sünnipäeva-partyt ja mis-ter Palley oli oma sõnade järele ka-vandanud selle party kaheksa viie-kümne tuhande dollari väärtuses ja see summa kattis 350 hotelliruumi Hotel Internationalis, edesi-tagasi lennu 750 inimesele kahes jumbo-jetis ja samuti hotellitoidu Pariisis.

Teedagi võib seelast sünnipäevi-pidu korraldada ainult üks miljonär ja seda Reese Palley ongi. Kuid ta pole ka mitte päris igapäevane:

miljonär, sest kaksikümmend aastat tagasi ei olnud tal ei raha ega ka mingit õiget ametit. Ta lihtsalt lae-nas seitsesada dollarit ja avas At-lantic Citys oma esimese kunstiga-lerit ja nüüd on tal neid mitmes lin-nas ning aastane läbikäik on enam kui miljon dollarit. Teda on muidu-gi aidanud õige vaist ja oskus kvali-teetset kunsti müües võita ostjate usaldus. Aluse sellele pani juhus kui ta soovitas osta kaks keraamilist lin-du skulptori Edward Boehmilt, mis maksid a. 1950 kakstuhat dollarit ja mõni aasta hiljem müüdi nejaküm-netuhonda dollari eest.

Eegi see Ameerika oludes enne-kuulmatu sünnipäevapiidu pole ai-nult miljonäri ekstravagantsus: ta on ajakirjanikele ütelnud, et kaks kol-mendikku tema külalistest on maks-nud reisist osavõtmise eest 650 dollarit abielupaarilt kusjuures iga paar on vastutuseks saanud Salvador Dali püüratud tirasiga litograafia, kas "The Joker" või "The High Suit", milleste müügihind on garanteeritud kuusdeviiskümmend dollarit. Ja niil on ta osanud sõnuda oma külaliste meelelahutuse kapitalinvesteeringu-ga ja mõjuva reklaamiga. Ka lennu-liini tuul on niivõrd suur, et võidi veidi raha kulutada värvi peale ning lennukitele maalida mister Reese Pal-ley nimi.

Seda teeks viist iga lennuühingu ki-teil üritaks korraga kaks jumbo-jetti.

Etniline konverents Torontos

TORONT O(VE) — Ontario va-litus kavatses korraldada Toron-tos 2., 3. ja 4. juunil kõikeide et-niliste gruppide esindajate konve-rentsi, millele on antud nimeks He-ritage Ontario. Ontario peaminis-ter W Davis ja provintsi valitsuse sekretär J. Yaremko tegid neljapäe-val antud pressikonverentsil teat-avaks, et konverentsi korraldamis-eks moodustatakse etniliste grup-pide gruppide esindajatest 22-liikmeline nõuandev komitee, ku-hu Balti rahvusgruppide esinda-jana kuulub Eesti aukonsul Ilmar Heinsoo.

Peaminister W. Davis nentis pres-sikonverentsi eesajuhituseks, et He-ritage Ontario on omapärane kon-ventents, kuna Ontarios tulevad es-makordselt omavahel kokku kõigi siin elavate rahvusgruppide esinda-jad, et sõlmida tihedamaid sidemeid ja arutada omavahel hävitavaid probleeme.

Konverentsil tulevad käsitamisele Kanada kultuuriline identsus, vähe-musgruppide kultuurilise elu reflek-teerumine meie koolisüsteemis, keel-te poliitika ning valitsuse osa mit-mekultuurilise ühiskonna väljarenda-misel.

sed eelastase omadega Kanadas ja teisel. Kuid deklaratsiooni valime meid kõiki rahuldavad punktid. Sel on suur tähtsus.

Thea Roog arvas nagu Künki, et sõna rahvamõru on resolutsioonis ebasobiv. Ta tähendas veel seoses re-solutsioonis esineva taktikaga, et va-nem generatsioon oma alalhoidlik-kuses on aegunud arvamuste ja väl-jenduste küljes. Tõetame koos noor-tega ja proovime uusi meetodeid.

Harri Veltri: Meie vabadusvõitluse taktika on aegunud. See oli ku-junenud suurriikidega arvestamis-eks asuluse. Uusi taktika on tähtis. Kuid milline — seda peavad noored näitama. See peaks olema igal juhul efektiivne. Peaksime leidma ühen-deid N. Liidu opositsiooni taktikaga.

A. Kung: N. Liidu opositsiooni ei saa lääne pool teotada. See on oht-lik. Lääne suurriikidele ei saa me ka loota. Loodame kolmandale maile-male, arengumaale. Need on meile väga olulised. Neid on võimalik mõ-jutada.

Ev. Soomägi tunnustas Andres Künki poolt esitatud resolutsiooni variatsiooni heaks. „Resolutsio-nis peaks olema ka punkt selle kohta, kuidas säilitada oma rahvakultuuri väl-jaspool Eestit. Keeleõppus on väljas-pool üha vähemaks ja vaesestumas. Selles suunas tuleks "lööda" anda.“

DIKTATUUR JA SUHTELEMINE

Seoses resolutsiooni diskussiooniga kerkis esile ka muid küsimusi, mil-lel puudutatakse diktatuuri, koduma-külalistamist ja eesti rahva säilimise

LASTEAIAS AUTOSÕIT?

TORONTO — Toronto ülikooli in-seneriteaduse professor Merritt Da-vis on viimasel viis aastat uurinud maanteede olukordi autosõidu sei-sukohast.

Oma uurimuse tulemusena mainib ta, et tema arvates tuleks autojuhti-mist lastele hakata õpetama juba las-teas. Tema arvamusel võtab seise-aastat aega enne kui inimene on val-mis suurtel maanteedel autoit juhti-ma. Lastelaste tuleks hakata lastele õpetama pidurdamist ja muid algelisi autosõidu probleeme.

o Torontos tähistas 59-ndat sünni-päeva hambaarst Walter S. Walker. Juubilar on sündinud Pärnemaal. Toris eptegiomaniiku pojana. Lõ-petas Kölnis ülikooli hambaarsti-na.

probleeme.

Heino Rohla küsis: Kas on lootust, et eesti rahvas elab edasi ka kauge-mas tulevikus? Kas ta võib veel 100 aastat?

Andres Kung: Püsis 100 aastat ja püsis igavesti. Eesti rahvastunne ja noorema generatsiooni vastupanujõud on kodumaa väga tugev.

Pr. Sikkar mainis m.s., et "me po-le süngi nii konservatiivsed, kui arvatakse. Meie vaated on demokraat-likud. Me oleme koos noortega ja mõtleme nagu nooredki. "Ühenduses koduma-külalstusega ütles ta: "Meie hirm on põhjustatud. Oleme palju näinud ja üle elanud. Mina ei saa ara Eestisse minekust.“

Andres Kung ütles, et ta mõistvat seda kartust. "Mina ei ole ise Eestis juhtunud üle elanud. Tahan Eestis näha. See on mu loomulik huvi. Eesti rahvas kodumal tahab sinna-tulemist.“

Pr. A. Viinapuu nentis, et okup. Eestis hävinud intelligents. Sealtalati ja sovhoosis saab 500 rubla kuus, arst 175 rubla.

Valter Riiner tahtis teada, mis tä-hendab reaalpoliitika. Ta vastas ka-ise: See põhinneb ajaloole. Rahvad on kadunud. Mõne aja pärast kaob ka eesti rahvas. See on N. Liidu reaal-poliitika, see on dikteeriv ja sellega arvestatakse.

Jüri Adila tähendas, et Eestis käi-akse uudishimu pärast. Kas poleks õigem aidata kaasa, et noored pää-seksid sealt siia? Adila tõi veel näite koostööst pagulasruumeilaste hulgas: kõik nende poliitilised parteid on

Hüidlaste-saarlaste traditsioonilise kokkutuleku korraldajaid ja esinejaid. Istuvad vasakult: Lembit Kalju, Linda Palm, Laas Oeselt, Pilli-Juss/Justus Saluäär ja Rein Lepik. Seisavad vasakult: Miralde Ruum, Valev Vesmes, Lille Liiva, Hartvig Engso, Heino Pahtman, Sirkka Engso ja Ernst Sinijärvi. (EPL-foto: O. Kopler)

Inglismaal selgub üha uusi asjaolusid vene spionaazhis

LONDON (EPL) — Inglismaal ilmuv kommunistisvastane ajakiri "East-West digest", mille toimetajaks on konservatiivne parlamendiliige G. Stewart-Smith, kirjutab sa. jaanuari-numbri järgmist: Ühenduses Oleg Ljalini afiaaria, mis mängis tähtsat osa enam kui 100 nõukogude kodaniku väljasaatmises Inglismaal, tu-leh ikka veel ilmsiks asjaolusid, millel valgustavad Nõukogude salaluure ulatuslikke samme ühendatud Kuningriigi kahjaks. Hiljutises kohtuprotsessis on selgunud, et enne oma ärarühpamiast on Ljalini värvanud agendiks ühe ametniku Londoni linnavalitsuse litsenside-osaonnast, et saada teada Briti vasiluure ameti-sikute autonoomid. Ta on püüdnud värvata agendiks ka üht sekretäri mereväe varustus- ja transportoskon-nast. Lisaks neile andsid talle ka andmeid kaks Londonis elunevat noortmeest, pärit Kiiprose saarelt.

Üks nendest, Costi-nimeline, töö-tanud shifriosakonnas ja ka raadio-telegrafistina. Politsei leidis Costi elukorterist transistorsaatejaama, ühendatud helilindi-aparaadiga, ja pabereid, millele oli märgitud 39 numbrigrupp, osa shifrikoodist koos üksikasjalike lainepikkuste ja välja-kutse-koodidega.

Just enne politseihaarangut püüdis valitsuse raadiomoniitor kinni välja-kutse-signaali ja teate Moskvast. Signa-al oli identne Costi, nimetistiks leiduvaga.

Costi portfellist leiti muidki sa-lakuulajate varustusesemeid, nagu näit. õnsad taskulambi-patareid teadete peitmiseks ja mikrofilme. Koo Costiga võeti vasitusele ka tema kälimees Martinou, kes vä-rvati salaluure teenistusse 10 aastat

tagasi, mil ta külastas Nõukogude kaubandusnaitust. Süüasa arutav kohtunik karistas Martinou'd 4-aastase vangistusega.

Üks Londoni ärimehi jutustas, et teda püüdnud mõjutada pärast Lja-lini ärarühpamiast väljasaadetud nõu-kogude ametnik kolme äärmiselt sa-lajase tankimootori müümiseks Ve-nemaal. Ta kohanud selle ettepane-ku tegijat Nõukogude kaubanduskes-kuses Highgate'is. Sinna liinud ta ühe teise ametmehe kutsel, keda omakorda kohanud mingil kokteilpar-tyl. Ettepaneku tegija Boris Grush-enko pakkunud talle 11 000 naela ja hinna eest äritehingule meelitada. hinna eest äritehingule meelitada. On kõneluste kohta sovjetti amet-meestega ütles ärimees:

— Nüüd tagasi vaadates selgub mulle, et kontakti loojate ja pak-juvate seljataga seisis keegi teine tähtsam isik, kes juhtis ja innustas neid üha uusi andmeid koguma. Bo-ris Grushenkovat jäi mulje, nagu kordaks ta mehhaaniliselt pähapi-tud lauseid.

On aga ka küllalt andmeid ja tõ-en-dusi, et Inglismaa vastu suunatud luuretegevus on ainult osa laialda-sest ja ülemaailmsest Nõukogude agendide strateegiast.

Belgias hüppas hiljuti ära üks so-vjetti agente, kes oli nelli aastat töö-tanud Nõukogude kaubandusdelegat-siooni liikmena.

Ta on julgeoleku võimudele ni-metanud Nõukogude saatkonnast ja kaubandusdelegatsioonidest 37 i-me, kellede ülesandeks on sooritada luureülesandeid Belgias.

Rootsis, nagu mõni aeg tagasi sel-gus, on julgeolekupolitsei pööranud oma tähelepanu Nõukogude autoäri-le Matreco AB. Vaatamata vähe-selle müügle ja majanduslikule kaotusele 680 000 naela ulatuses viimase kahe aasta jooksul, on firma oma personali tunduvalt laiendanud ja avanud uusi osakondi üle kogu maa.

Türgis on politseiuurimistele seoses üha suureneva terrorismiga avasta-tud, et revolutsioonilised üliõpilased on saanud treeningu gerilla-taktikas Süürias, millise treeningu on korral-danud nõukogude "diplomata". Da-maskuses, Vladimir Shatrov, ja te-ma "autojuht" Nikolai Chernenko.

Lääne-Saksamaa on juba kaua aega olnud kommunistide luurete-gevuse pentandriks ja julgeoleku-võimude Liiduvabariigis hindavad

viimase kümne aasta jooksul toimu-nud agendideks värbamiskatsete arvuna 35 000.

Samal ajal on Liiduvabariikide vastuluurel olnud aastast 1953 tege-mist 100 000 spionaazhiuhtumiga sa-mas luurevõrgus. Kuid arvatakse, et see moodustab ainult kuni 20 pro-ssenti asetteidnuid luurekatsetest. Kul-võrd elulise tähtsusega on Lääne-Saksamaa spionaazi seisukohalt, se-da näitab asjaolu, et Ida-Euroopast saadetakse sealselle kommunistlikele agenditele tänapäeval keskmiselt üks shifreeritud teade iga kuues ja pool-minutis.

Lõuna-Ameerika tõendas üllata-valt mõõdunud aastal, et N. Liidu poliitiline luurekeskus (KGB) ei lepi ainult informatsiooni hankimi-sega. Nii heideti Ekuadorist välja kolm KGB-agenti. Kõik olid Nõu-kogude saatkonna liikmed ja nad õhutasid ulatuslikke streike koos marksiidide poolt kontrollitud Ekuadori töölisisinguga.

Mehhikos on õigeaegselt avastatud keeruline ja hästi ettevalmistatud plaan suurejooneliselt gerillajõaks See plaan, tulnud ilmsiks ühe õnne-liku juhu se kaudu, oleks küllastanud ja obustanud riiki ja oleks võinud luua "Vietnami olukorra" ühe ühendriiki ukse ees.

Vene kala-laevad vangistuses

WASHINGTON (VES) — Vene kala-laevad Beringi merel, mis valu-tati USA rannaväe poolt pärast seda, kui nad olid illegaliselt sa-nud kalasäina USA territooriumi-vel, viidi Adaki saarele, kus asub rannaväe tugipunkt. Venelased teatavasti tahtsid põgeneda ja üht laeva aeti neli tundi taga.

Adaki saarele jäävad vene laevad nii kauaks, kui nende on määratud karistuse loata kalapiidmise pü-ärast. Karistuse maksimumiks võib olla sada tuhat doll. kummalegi lae-va ja laevajuhtidele kuni aasta vangistust. On tõendoline, et vene-lastele siiski suur karistust ei mää-rata.

Kasvatuspäev Göteborgis

Eesti Noortetöö koostöös Eesti Komitee ja Rootsi Eestlaste Esinduse Göteborgi osakondadega ja teiste Göteborgi eesti organisatsioonidega, korraldab kasvatuspäeva Göteborgis laupäeval 19. veebruaril KFUM-i ruumides, Parkg. 11 algusega kell 10.30.

Kasvatuspäeva avasõna ütleb Gerhard Peet, Eesti Komitee Göteborgi osakonna bürojuhataja. Kasvatuspäeval käsitatakse järgmisi probleeme: Eesti kodu ja eesti koolid — Heinrich Mark, Eesti suvikoolid — Hain Rebas, Eesti Noortetöö — Richard Norvell, Eesti noortekirjandus — Arvo Mägi. Nendele ettekannetele järgnevad läbikäikimised ja kohvilaud. Pärast vaheaega kl. 13.45 esineb Ülemaailmsete Eesti Päevade peatoimikonna esimees Robert Kreem Torontost, kes annab ülevaate eesti koolidest ja noortetööst Kanadas ning Ülemaailmsetest Eesti Päevadest Kanadas 1972. a. suvel. Lõppsõna ütleb Elmar Aibast, Rootsi Eestlaste Esinduse Göteborgi osakonna esimees.

Pärast kasvatuspäeva algusega kell 15.45 toimub nõupidamine noortetöös organiseerimise võimaluste kohta Göteborgis ja näidatakse filmi noortetööst 1970–71. Kell 20.00 toimub "Narva" spordiklubi pidu Eesti Majas.

Kõik kaasmaalased, kes on huvitatud eesti koolist ja noortetööst on teretulnud kasvatuspäevale. Osavõtt kasvatuspäevast on tasuta, samuti on kohvilaud tasuta kõigile kasvatuspäevast osavõtjatele.

Kell 13.45 toimuvast nõupidamisest palutakse osa võtta kõigi noortekorraldajate esindajad ja noortefühid ning noori, samuti loodetakse naha ka kõiki mõeldud aastal toimunud noortetöölde ja õpetajate kursustest osavõtjaid, kuna film sisaldab momente Tunesia ja Gotlandi noortetöölde kursustest. Kasvatuspäevast osavõtjaid palutakse ette registreerida hiljemalt kesknelal 16. veebruaril järgmistel telefonidel: 11.50.00 (Eesti Komitee Göteborgi osakond), 46 46 12 (Elmar Aibast, helistada pärast kl. 18.00) ja 26 29 77 (Susanna Tomson). Kasvatuspäevast osavõttu registreerimine on hädavajalik, kuna on tarvis teada ette kohvilauast osavõtjate arvu.

Ungaris likvideeriti "ARMASTUSKOLHOOS"

Shveitsi nädalalehe "Die Weltwoche" (nr. 1–1972) Budapesti korrespondent kirjutab, et Ungaris on juba pikemat aega aktuaalseks kõneaineks maal esinevad "armastuskolhoosid." Et see riivab teravalt ka nn. sotsialistlikku moraali, siis käsitleti seda küsimust isegi raadios ja kaugnägemises. Üldse avastati viimasel ajal nii Budapestis kui ka teistes linnades rohke hulk Call-Girl-linge. Kõik need olid eratehtvõtted, ja nii (raadio kommentaatori sõnadel) ka kodanlikud süsteemi igandid. Kuid maal kuuludid need ettevõtted puhtal kujul kolhoosidele, mis kas nii või teisiti siiski sotsialistlikud institutsioonid.

Uhe kolhoos-lõbumajana esines Budapesti lähedal — maal — kolhoos "Uus Elu". Bordelli korraldajana ja majandajana esines seal kolhoosi põllumajanduslik koordinaator, kes lõi Budapestist kolhoosi põllutöölise nime all 25 lõbumaist. Nende "töökohana" esines koordinaatori suur erakorter.

Kundesid värbas koordinaator peamiselt Budapestist ja Ungari suvituskohadest. Ennekuike püüdis ta meelitada kolhoosi lõbumaja välismaalasi. Raadios mainiti, et see oli "ida-lääne diivanjäri."

Kolhoosi koordinaator registreeris (lõbumaiste seletusel) igal hommikul kõik sissetulekud (nii forintides kui välisrahas), sest lõbumaist pidid kolhoosile andma oma sissetulekust 20 protsenti nn. tegevusmaksuna. Sellele lisaks pidid nad maksma iga kuu 500 forintit üüri, ja et nad kui "põllutöölised" olid ka kolhoosi toidul, siis tuli neil ka toidu eest tasuda. Nende keetis koordinaator isiklikult.

Juurdlus näitas, et välismaalaste turistide kõrval kuulus "Uue Elu" kolhoosi bordelli kunded hulk ka rida funktsionäre Budapestist. Samuti olid bordelli kundedeks ka kolhoosi funktsionärid, kellega hulk kuulus ka kolhoosi esimees.

Mõlemad, nii kolhoosi esimees kui ka bordelli "vanem" (kolhoosi koordinaator) arreteeriti ja paigutati Budapesti vangimajja.

Ungari avalikkuses kõneldi sellest kolhoos-lõbumajast kui skandaalst ja nõuti salaprostitutsiooni likvideerimist, sest ühes "sotsialistlikus ühiskonnas" pidavat esinema ka väärtusi, millede ostmise ja müümine ei ole võimalik.

Et "Uue Elu" kolhoosi bordelli daamid jäid pärast lõbumaja likvideerimist tööta, siis pöördus Budapesti Kuniakadeemia valitsuse poole, lubada akadeemial neid da-

me kasutada modellidena, sest modellide saamisel esinevat suuri raskusi. Akadeemia soovivaalduks jätki siiski rahuldumata ning "Uue Elu" bordelli daamid saadeti kõik sunnkorras kolhoosidesse ja sohvooisdesse põllutöödele.

Kohalik elu

BORAS

BES peakoosolek

Borasi Eesti Seltsi korraline peakoosolek peetakse pühapäeval, 27. veebr. kl. 14 Moderatside majas, Skoigatan 21. Päevakorras koosoleku avamine ja rakendamine, 1971 tegevuse ja kassaraande ettekandmine ja kinnitamine, 1972 liikmemaksu suuruse kindlaksmääramine, 1972 tegevuskava ja eelarve ettekandmine ja kinnitamine, valimised põhikirja kohaselt, koosolekul algatatud küsimused.

Kvorumil puudumisel peetakse peakoosolek pool tundi hiljem samas kohas ja sama päevakorraga, olles otsustamisvõimeline kohtalunud liikmete arvule vaatamata. BES juhatus teatab, et erikutsi ei saadeta.

GÖTEBORO

GES peakoosolek

Göteborgi Eesti Seltsi korraline aastapeakoosolek peetakse pühapäeval, 13. veebr. algusega kl. 14 Eesti Majas, seltsi ruumes. Päevakorras koosoleku rakendus, 1971 aruanded ja nende kinnitamine, 1972 tegevuskava, liikmemaksu määramine, eelarve vastuvõtmine, valimised põhikirja järel, läbikäikimised.

Kui määratud kellajaaks ei ilmu kohale kvorumiks vajalik arv liikmeid, peetakse koosolek pool tundi hiljem, olles otsustamisvõimeline kokkutulnud liikmete arvule vaatamata. Juhatus palub liikmete rohkearvulist osavõttu.

UPPSALA

Tänapäeva Israel

Laupeval, 12. veebr. kl. 17 toimub Eesti Kodu Uppsala Eesti Seltsi õpperingi sarjas äsja naasnud Valtteri Kotsari leong valguspliidide ja värvilimga ainel "Tänapäeva Israel". Kõik on teretulnud.

UPPSALA

EV aastapäev

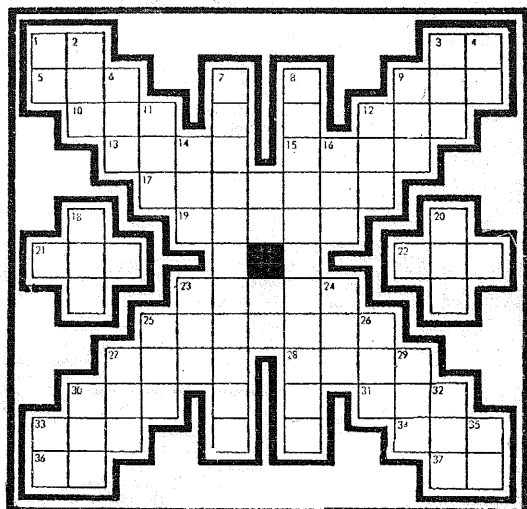
Eesti Vabariigi 54. aastapäeva tähistamise aktus ja sellele järgnev koosviibimine einega toimub Eesti Kodu, Geijersgatan 12 A pühapäeval, 27. veebr. kl. 17. Aktusekõne peab mag. jur. Artur Mägi, laulab ooperisolist Aarne Viisimaa. Elneks osavõttuks palutakse registreerida kl. 23. veebr. Seltsi juhatuslikkete kaudu: Kaarel Valtras tel. 11 75 51, Anu Mark 25 50 25, Arnold Laidva 25 72 59, Eduard Keelste 11 95 88.

Leinateateid

Torontos suri 26. jaanuaril Arnold Paerai.

Tapal, Eestis, suri 24. jaanuaril Liisa Punab, n-na Lepik, sünd. 16. septembril 1888 Pühäs, Saaremaal.

EPL ristsõna nr. 7

Paremale: 1 prantsuskeelne artikkel 3 protaktinium 5 orientaalne tiitel 9 tagavarakamber 10 blu inglismaal 12 nõud 12 riituse osa 15 lõikas (rootsi k.) 17 sammunud 19 riik Lõuna-Ameerikas 21 nöö osa 22 paik 23 liiklusvahend 25 noored naissoolevused 27 juurvili 28 võõrus 30 pehme maa 31 Eestlaste poliitiline org. Rootsis 33 paavsti nimi 34 pagari toode 36 alumiinium 37 jaatus Itaalias.

Alla: 1 noot 2 eilav küsimus 3 kreeka täht 4 astatiin 6 merelind 7 minevik 8 pärast surma avaldatud 9 õhk (ingl. k.) 11 privaat 12 nemed 14 pöökpuru (rootsi k.) 16 maa satelliit 18 EPL toimetaja 20 perekonnapea 23 karastav jook 24 küsi-

mus 25 end, Eesti maadaja 26 kõrgema ametniku tiitel (lüh.) 27 jõgi Itaalias 28 küsimus 30 sellel 32 vaksivokaal.

Lahendus 6:
Paremale: 1 Vanemuine 9 Nalen 10 isand 12 Ingrid 14 ande 15 Goa 16 Man 18 Alf 19 urma 21 sea 23 alp 25 aub 28 sea 30 taas 32 sai 34 ais 36 Ali 37 tasa 39 Kaarli 41 enama 42 siduv 43 Ilmarinen.

Alla: 1 vanor 2 algama 3 ner 4 enim 5 ui 6 isa 7 Nana 8 Endla 9 Niguliste 11 defensiiv 13 das 17 nea 20 als 22 aut 24 pea 26 haarde 27 Jaani 29 AIK 31 allun 33 isal 35 sasi 38 amm 40 Ain.

Viimase 80 aasta jooksul on enim kasvanud hollandlased. Nende keskmine pikkus 1960. aastal oli 1890 aastaga võrreldes suurenenud 10,8 sentimeetri võrra. Norralased "kasvasid" sama aja jooksul 8,1, prantslased 4,6 ja hispaanlased 2,4 sentimeetrit pikemaks.

Toronto tütarlaps Ruth Karlsele tungiti nädalavahetusel Toronto kesklinnas kallale. 17. a. tütarlaps andis vastapanu avaldamata rõdville üle oma rahakoti, milles oli 10 dollarit. "Mul ei lähe nii palju tarvis," ütles tänavaröövel, v'ajan ainult viis dollarit." Ta võitis kuuletuskust viis dollarit ja andis selle kümnelise vastu tüdrukule tagasi.

Argentiina kohtuminister määras erilise komisjoni, kes peab uurima 30 poliitilise vangiga kaebusi, et neid vanglates kehaliselt piinataks nii poliitilise kui sõjaväe poolt. Süüdistusmaterjali lugesid ette 30 poliitilise vang sugulaste poolt palgatud advokaadid selleks puukits kokku kutsutud pressikonverentsil. Sõjaväe esindajad eitaisid piinamisi.

Vileteistkümnenda aastase Bertje Pateri vanemad mõisteti kolmeks kuuks vang. Bertje Pater suri mõeldud oktoobris ja sündmused ta surma ümber läbisid kogu maailma ajakirjanduse. Polsi vanemad, 37-a. Roelof ja 33-a. Mini, kuuluvad tuhandelkümnelise rängesse usulohku, kes ennast ise kutsuvad "Issanda Koduõhudeks". Kui keegi liikmest haigestub, tuleb terve liikmeskond kokku ja hakkab haiget n. käte külge panemise tseremooniaga arstima. Nende arvates annab Jumal nende kätte magnetiilise võimu oma haigete tervendamiseks. Nii raviti ka Bertjet ja nüüd mõistis hollandi kohus ta vanemad vang, kuna nad usuliselt veneete tõttu keeldusid arstistab, mis polsi oleks päästnud.

E. Komitee valimised

Eesti Komitee Asemikekogu valimiseks on esitatud 66 kandidaati. Valimisele tuleb 50 Asemikekogu liiget. Asemikekogu valimised toimuvad tänavu 17. veebruarist kuni 28. veebruarini. Hääletusmaterjal tuleb saada või isiklikult ära tuua Eesti Komiteesse määratud ajavahemikul. Valimisteks on esitatud tähestikuliselt järjekorras järgmised kandidaadid:

Elmar Anderson, Heino Annik, Matti Anniko, Karl Erenurm, Arvo Horn, Harri Härn, Elmar Jakobson, Martin Juhkam, Maie Kaaret, Lilli Kaelas, Bernard Kangro, Beva-Merikes Kangro, Eduard Karma, Helga Kerstall, Harri Kiisk, Tõnis Kint, Arnold Kivimäe, Maria Kleitsman, Villem Koern, Aleksander Kompus, Endel Krepp, Madli Kurvde, Andres Küng, Teodor Künnap, Udo Künnap, Johannes-O. Lauri, Adelaide Lemberg, Kalju Lepik, Anne Lepp, Niis Lindeberg-Lindvet, Hele Lüüs, Jaak Maandi, Aksel Mark, Heinrich Mark, Alide Martinson, Indrek Martinson, Maie Martinson, Johannes Mihkelson, Villiam Muld, Meemo Mäelo, Arvo Mägi, Jüri Mänik, Louis Mölder, Johannes Mühlberg, Richard Norvell, Hans Nümmik, Enn Nõu, Ivar Paljak, Volde-mar Palm, Gerhard Peet, Enno Penno, Elmar Pettai, Nikolai Randmaa, Juhan Raud, Sven Alur Reimans, Astur Reintamm, Karl Ristikivi, Arved Rossman, Arved Ruusa, Vidrik Saluste, Helene Sikkar, Voldemar Sõjamägi, Karl Tagel, Valtteri Tauli, Johan Ungerson, Raivo Wompa.

Kas teie lapsed ja lapselapsed loevad

EESTI PÄEVALEHTE?

Selle kaudu seotakse nad eestlusega ja Eesti probleemidega. Paljud vanemad peavad oluliseks tellida lehte ka oma lastele kingitusena, et nad harjuksid eesti oma lehte lugema.

SOOVITAGE EESTI PÄEVALEHTE NENDELE, KES VEEL EI OLE TELLIJAD

EPL saadab meeleldi proovinumbreid.

"Leidke see LORASUU"

NEW YORK (VES) — Ajakirja "U.S. News & World Report" teatel on president Nixon teinud korralduse, leida "see lorasuu" ja valandada, kes ajakirjanik J. Andersonile andis protokolli kõige salajasemast nõupidamisest.

President Nixon olevat ühtlasi otsustanud püüda tunda nendele isikutele arvu, kes tulevikus võtavad osa salajasest nõupidamisest. Valge Maja korrespondent Ted Lewis kirjutab, et Ühendriikide administratsiooni on võimata hoida riiklikke saladusi, kuna sinne süsteemi juures paljusidki arvatavalt informatsioonilandmine ajakirjandusele. Peale selle olevat aga administratsiooni ajal Valge Maja olnud täis "heid lorbakke", et arvamisel olevad kriitikud ning edevad, kes ei suuda kuidagi riigisaladusi oma teada hoida, tahes näha tavaliste tavaliste, mida tema kõik teab...

Hbg Naisringi peakoosolek

Helsingborgi Eesti Ühingu juurde kuuluv Naisring pidas mõeldud nädalavahetusel oma esimese peakoosoleku. Koosoleku avas ja tervitas kokkuvõtet Naisringi esinaine Irene Kõiv. Tema ehtepanekul valiti koosoleku juhatajaks Linda Tein ja protokolljaks Asta Paim.

Esimese päevakorra punkti all andis ringi tegevusjuht tagasivaate esinaine ai ja kirjatõimetaja Niina Poes. Selgus, et aasta jooksul on peetud referaate, kasasidatuid E.V. aastapäeva korraldamist, tähistatud omavahel emadepäeva ja lõpuks Naisringi daamid on annetanud mitmesuguseid omatehtud käsitöid ning mudelid ehte asju ühisjuhtluse loterii võitjatele ja samal ajal aidanud kaasa jõulupuu korraldamisel. Rahalise aruande kandis ette kassapidaja Marta Gering. Koosoleku poolt võeti mõlemad aruanded üksmeelselt vastu.

Järgnes esinailast Irene Kõivilt tegevuskava eelolevaks tegevusaastaks milline ka liikmete poolt vastu võeti. Suurima sündmuseks toimum Lõuna-Rootsi eestlaste suvepäev Örensis lossi pargis milline korraldamine on Naisringi daamide suurimad üritused. Suvepäev on planeeritud laupäeval 10. juunil. Samal päeval tähistab Helsingborgi Eesti Ühing oma 25. aastapäeva.

Järgnesid valimised ja vastavalt tulemustele moodustati hiljem ühe juhatus järgmises koosseisus. Esinaine Irene Kõiv, ai Linda Tein, kirjatõimetaja Niina Poes, laekur Marta Gering, kunstitsele kava korraldaja ja Magda Lukk ja peremees Alviine Sarapuu.

Enne koosolekut oli korraldatud kohvilaulu ja samal ajal esines soolauludega Helle Gering keda klaveril saatis Valentina Siimre. Esinajatele andis lilli Magda Lukk tugeva aplausi saatel. Mõlemad esinajad kuuluvad Naisringi liikmeskonda.

USA saab uusi allveelaevu

WASHINGTON — Ühendriikide president Richard Nixon tegi korralduse kaitseministeeriumile uute allveelaevade ehitamiseks, mis on varustatud senistest tunduvalt efektiivsemate raketidega.

President nentis Kongressile peetud kõnes, et mõned teised riigid on laenanud oma uute relvade soetamise programme ning Ühendriigid ei saa siin silmi kinni pigistada. Presidendi otsus võib tunduvalt mõjutada Viinis praegu käimasolevat tuumarelvade piiramise läbirääkimist. N. Liidu ja Ühendriikide vahel. Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et Ühendriigid kavatsesid hakata ehitama allveelaevu, mis on võimelised väljastatama 6000 miilise lennuraadiusega rakette.

Israel saab tagasi Mirage-ostu rahad

UUDISEID... LÜHIDALT

TEL AVIV — Israeli ametlikud esindajad teatavad, et Pariisis on saavutatud kokkulepe viis aastat vana lepingu tühistamiseks, mis nägi ette 50 Mirage-jahilennukit müümist Israelile. Kuna 1967 puhkes 6-päeva sõda Israeli ja Araabia riikide vahel, leidis kindral de Gaulle, et tegemist on ofensiivsete relvadega, mispeale 50 juba valmis lennukit jäid baasidesse Prantsusmaal. Israel saab nüüd tagasi käsirahana makstud 75 miljoni dollari, plus viie aasta jooksva summaalt laenukand rendise.

TEL AVIV — Israel-Prantsuse lennukitehing tühistamine tähendab arvatavasti lõppu ka mõlema riigi vahelisele relvaäri, mis oli Israelile suurima tähtsusega esimese kümne aastat pärast juudiriigi loomist. Edaspidi on Israel täielikult sõltuv USA-st, kes juba on saanud Israelile tõhusat sõjalist abi. New York Times näitaks väidab, et lähema 2-3 aasta jooksul müüvad ameeriklased Israelile 42 võitlusalennukit tüübit Phantom ning 90 lennukit tüübit Skyhawk. Siiaamaani vähemalt pole Israeli ametlikud ringkonnad New York Timesi andmeid demonteerinud.

LONDON — Inglismaa on aeg-pikka muutmas oma "Noa-aeget" mõtteid süsteemi. Varem on mindud üle Fahrheitit Celsiusele, mõeldud aastal kehtestati deitsimaalsüsteem rahanduses ja nüüd jõuavad kätte muudatused ruumil mõtteid alal. Inglismaa saab nimelt liitriühiku, mis nagu tavajaliselt shokeerib kogu saareriigi rahvast. Igaks juhaks aga siilitakse vana ühik "pint", millega

kuni edaspidi seni mõeldakse üht ja piima. Muidu on nimelt karta, et läbilõike inglaine oma "pubides" ei oska üldse üht tellida aga pe-reemad piima osta Meetrimõõduk-ti tahetakse lõplikult läbi viia aastaks 1975.

WASHINGTON — 67-aasta vanuses suri USA endine suursaadik Moskvast, Llewellyn Thompson. Surma põhjustas vähk. Thompsoni peeti üheks USA kompetentsemaks eksperdikis Sovjeti-küsimuste alal. USA välisministeeriumi teenistusse astus ta juba 1929. Thompson on olnud oma maa esindaja ka Austrias ja Itaalias.

TEL AVIV — Israel on esitanud ametliku küllakutse Lääne-saksa liidukantsler Willy Brandtile. Brandt oleks seega esimene BRD valitsusjuht, kes külastab Israeli. Bonn teatab, et kantseri külastus leiab tõenäoliselt aset septembris.

TEL AVIV — Sisseränd Israelli suureneb pidevalt ja ametivõimud märgivad, et see tekitab kaunis suuri sotsiaalseid majanduslikke probleeme. Negatiivsel pooltel on korteripuudus, kõrgeid riigimaksu ja madalad palgad. Postitiivseks asjaoluks on muidugi see, et juutide sisseränd tugevdab Israeli riiki. Paljud kodanikud aga leiavad, et Israeli võimud ei kohtle sisserändajaid võrdselt. Märgitakse, et näitaks antakse N. Liidust sisserännanud juutidele paremaid võimalusi, kui näitaks nendele, kes saabuvad kohale araabia maadest. Samal ajal kui vened juudid saavad kiireks korras korterid ja paremad töökohad, peavad "araabia juudid" leppima palju halvema standardiga. Israeli võimud aga peavad arvestama ka asjaoluga, et Sovjetist sisserännanud on enamasti kõrgema haridusega, mistõttu neid on kergem paigutada kvalifitseeritud kohtadele. Eriti siis, kui immigrandid valdab ametlikku s.t. heebreä keelt.

Stockholmis uus E.V. aktuse koht

Eesti Vabariigi 54-nda aastapäeva aktus Stockholmis toimub pühapäeval, 20. veebruaril kl. 13 Fookkels Huseti kongressi saalis Barnhusgatan 12-14. Samas hoones asub ka Stadsteater. Seega õige lähedal Eesti Majale. Aktuse avasõna ütlev üliõpilaskonna Stockholmis Eesti Osatöömaja esindaja Mart maad aktusekõne Rahvusfondi esimehel Endel Kreppilt. Sõnavõttuga esineb ka Kenadas sel aastal toimuvate Ülemaailmsete Eesti Päevade esimees Robert Kreem. Rootslaste esindajana kõneleb riigipäävalige Karl-Erik Strömberg.

Aktuse kontserdi osas esineb viiulikunstnik Alfred Piskue kolme palaga (A. Karindi "Legend", Ed. Tuina "Sikusaarve lood" ja H. Elleri "Lüriine laul"), sopran Lehti Aug samuti kolme palaga (Ed. Tubina "Nägemus", K. Raldi "Kuku sa kägu" ja Jutta aaria E. Aava operist "Vikerlased"). Soliste saadab klaveril Harri Klisk. Kava teisel pooltel esitab Stockholm Eesti Meeskoor Lembit Leetmaa juhatusel kolm laulu:

Kunstinäitus Eesti Majas

Eesti Kultuuri Koondis korraldab Eesti Maja näituse saalis Stockholmis elumeevate kunstnike näituse 13.2. — 27.2.72. Näitusel on esitatud graafika, maal ja skulptuuri.

Esinevad kunstnikud Enno Hallak, Ernst Jõeäär, Veronika Keerdoja, Mats Loome, Karin Luts, Heikki Niilend, Juhan Nõmmik, Eduard Ole, Ada Oleska, Otto Paju, Voldemar Tank, Ville Potts, Karl Väinuu.

Näituse avamine toimub pühapäeval, 13. veebr. kell 17.00. Avasõna ütlev prof. Armin Tuulise. Kõik kunstihuvilised teretunud.

Ed. Tubina "Karjuse laul", J. Simmi "Oma saar" (baritonisoolel Sigrid Loor) ja lõpuks L. Virkhausi kontadist "Minu Kodu". Baritonisoolel laulab siin Andres Kukk, klaveril Hri Klisk. Pääsmised on eelmüügil Rahvusfondi büroos Drottninggatan 85. Telefon 21 81 18 ja Kultuuri Koondis, Vallgatan 32 (Eesti Maja), telefon 13 11 16. Pääsmiste hind 7.-, 10.- ja 12.- krooni.

Kordame: aktus toimub sel aastal Fookkels Huseti kongressi saalis, mitte Kontserthoones nagu varem. Aktus on pühapäeval, 20. veebruaril. Alguks kl. 13.

● Saskatoonis, Saskachevani provintsi pealinna Kanadas, on edu saavutanud siseharketi Lehte Ratal, olles kohapeal loonud vastava firma. Ta on nüüd kohaliku te-levisioonis olnud nõuandjaks si-sustamisküsimustes ning esinenud vastavate loengutega.

● Bostoni Eesti Selts USA-s valis uueks esimeheks Sven Roosilid. Juhatuses valiti Raoul Pettai, Tõnu Hansman, Oskar Kalk, Valke Olvet, Jüri Vaige, Valdur Muul avaldas koosolekut nimel üm h-l-kunud esimehele Paul Lüklike.

Vaade Tallinna Toomkirikule.

Tallinna Toomkirik on restaureeritud

Keskajal nimetati seda ala Toompeal, kus praegu asub Toompea loss. Väikeseks Linnuseks, kuna ülejäänud Toompeal nimetati Suureks Linnuseks. Viimase keskseks ehituseks oli Tallinna Toomkirik, millest kü-neldakse juba 13. sajandil. See suurejooneline, kolmeööviline kodakiriku süsteemis hoone ehitati tänaseini säilivaks basilika-kirikuks 15. sajandi teisel poolel.

Kiriku kroonika kohaselt teostati laialdasemad ehitustööd pärast suuri tulekahjusid 1433, 1558 ja 1684. Nii saigi Tallinna Toomkirik lõpuks oma praeguse kuju — ühtenev kuju ma-silise, lääneküljel tõusva torni. Kah-jutulest tingituna on ümbriseva maapinna kultuurikihit juba nii paks, et kiriku põrand on maapinnast mit-me trepiastme võrra madalamal. Ki-riku ümber asusid keskajal vasalli-de krundid ja elamud.

Toomkirik on erakordselt väärtuslik arhitektuurimälestis. Vanimaks osaks on 13. sajandi lõpust pärinev altariuim. Pikihoone, mille pindala umbes 740 ruutmeetrit, ehitati pärast tulekahju 1433. Koori viiekülgne lõpp ehitati 15. ja 16. sajandi vahetusel.

Võimas läänetorn, mis toetub osaliselt sisemistele pillaritele, ehitati koos barokk-kiviriga alles 1779. Hoo-ne põhiokrust täiendavad kahel pool juurdeehitised — põhja pool üks kabel ja käärkamber, lõunaki-ljel mitu kabelit ja eeskoda, mille teisel korrusel asus varem toom-raa-matukogu.

Kiriku lihtsat, kuid monumentaal-set sisearhitektuuri rikastavad mit-mesugused mälestismärgid: sarko-faagid, epitafiidid, vapid ja lipud. Ka kirik ise on kui kaaumapind, sest kogu ta püramid katavad hauakivid.

Võiks nimetada Rootsi väejuhi kravh Pontus de la Gardie ja te-ma abikaasa haamumendi, mis Tallinna kiviraud Passeri töö. Monumenti põhioosa moodustab re-nessans-stiilis sarkofaag, mille peale on raiutud abikaasade elu-suurused figuurid ja külgedele mit-mesugused bareljeefid. Neist üks kujutab Narva piiramist, mis on ka vanimaks Narva vaateks.

Kooriumi lõunaseinas asuvad Rootsi väejuhtide Carl Horni ja Otto Uexkülli hauakivid, mis samuti Ar-nedi Passeri tööd. Kooriumi püh-japoolse seinas asuva Rootsi su-marssali Olof Ryningi haamumendi löi Tallinna kivi raiudur Hans von Aken.

Rohkesti on Toomkirikus 17. ja 18. sajandist pärinevaid vapp-eplaste, millel on värvitud nikerduskunstis töö-dena suur asjakooline ja kunstiline vääratus. Barokkvermides altar ja kantsele valmisid 17. sajandi lõpul.

Need löi Tallinna nikerduskunsti meister Ackermann kunstnik Tessini kavandite järgi. Altarpildi maalid 1881 E. Gebhardt.

Toomkiriku stiilipuhas arhitek-tuur suunas mitu ainet Eesti, vaid ka naabermaade arhitektuuri. Näit-eks ehitised samad meistrid ka Teuri katedraali. Rootsi ajal kuju-nes Toomkirik nadi pantooniks, mille interjööri vappide rohkest võidi võrrelda Riddarhuseni kiriku omaga Stockholmis.

Väljakaevamised Toompeal 1952 tõestasid, et praegu kirikut ümbrit-sev välgak ja sealt hargnevad kahe-ka umbanavat on ürgse päritoluga, meenutades kujukalt eesti muistise linnuste jalgteede võrku.

Toomkirik ehitati sinna algu ühe-löövilise võimvima hoonega. See ki-riku kuulus 1229 rajatud dominikaan-laste kloostri juurde. Teisest ehitus-perioodist pärineb osaliselt praegu olemasolev kvadrantne koorium, mida katob mõisagoroletega varustatud kaheksaosaline domikaalvõlv.

Kolmandast ehitusperioodist pär-neva pikihoone sisemine ruumila-hendus on range, kuid mõjuv. Nel-jatulestest pillarite, servjoonistvõlvide võõrkaarte ja konsolide vora-mid on lihtsad. Suurejooneline ning rikalikult profileeritud on peaport-aal lõunaküljel.

Toomkirik on üheks väärtusli-ku-maks gooti arhitektuuri mälestus-märgiks Tallinnas. Et kirik oli ava-riitlendis, siis 1555-1957 likvideerit-kunagise peamuru ehitajalase palo-ausaga täitekihtidele rajatud põhja-seina vundamendide vajumisest tek-kinud avariisid.

Küllaltki keerulistes tingimustes vahetati välja põhjaseina kuni kuue-meetri rüguvuseini ulatuvad vunda-mendid. 1950-60 valati täis eelamini-duct deformatsiooni esile kutsunud praod põhjalõõvi ristvõlvides ja ida-poolse otsestasina, tuendati koorivõlviku deformeeritud konstruktsioonid ja vahetati hilisemate krohvikihtide-ga kaetud võõrkaared, konsolidid ja teised raudteadid.

Väliskivimistluses mindi Raekoja eeskujul üle õhukesele määre-krohvi. Kirik all niimuskait-sele ja seda kasutatakse piiskopi-rikuu.

Kirjanike Kooperatiivi suur raamatu-odavmüük

Nagu igal aastal toimub ka tänava Eesti Kirjanike Kooperatiivi raamatute odavmüük. Seekord on see eriti ulatuslik, sest paljud teosed on esmakordselt odavmüügile lastud — kokku A-seeria (romaanid, mälestused novellikogud) tervelt 50 ja B-seeria (pilditeosed, luuletuskogud, populaarteaduslikud raamatud jt.) 25 raamatut. Samuti on hindu veelgi langetatud, et eesti raamat leiaks veelgi laiemalt rahva hulka ja mudustaks veelgi suuremal määral meie rahvuslikkude kodude kultuurilise raudvara. Paljud teosed on arvatavasti viimast korda odavmüügil, sest vanad tagavarad ajast, mil raamatuid rohkem trükiti, on möödas. Mitmed suurteosed ongi ammu trükiti otsas ja ammu looteuselt kadunud, nii ei ole mõistlik soovitud teoste muresemist kuhuigi tulevikule edasi lükata. Kindlasti kaob ka selle odavmüügiga terve rida teoseid lõplikult raamatuturul.

Eriti peaks noorem generatsioon või selle kasvatus eest vastutust kandjad juhist kasutama, mis vahest enam kunagi ei kordu. Ka on paljud odavmüügil olevast puhtikirjanduslikest ning ilma poliitilisest värvungita teostest võimalik kingina kodumaale saata. Teame ju, et seal on siit saadetud tervitused raamatukujul ning süpruskingid väga tere- tulnud. Odavmüügi raamatute hulgas liksi leidub umbes parikümmend säärast, mille saatmiseks postiga takistusi ei ole. Kasutage seda juhus! Tarvise korral võib kirjastus ka tuluseid näpunaiteid anda.

Müügil olevast B-seeria raamatutist juhitakse tähelepanu teostele, nagu Eesti luuleantoloogia I–II, T. Künnapase "Suured mõtlejad", Goethe "Faust" II, B. Kangro "Merle vananud saar", pilditeosed "Meie maa" IV, "Eesti Talu", "Eistlased ansikite" jt. Eriti juhitakse tähelepanu esmakordselt odavmüügile tulnud lühimo-

nograafiaseeriale Ristikivi, Rumori, Mälu ja Kangro kohta ja "Lühike- sele eesti kirjandusloole" I–II (hind ainult kr. 4.- + käibemaks ja saate- kulu). Müügil on ka ajakiri "Tulimuld" aastakäike hinnaga kr. 6.- + käibemaks ja saatek.

Nõudke kirjastuselt (Pakk 1, 22003 Lund 3) odavmüügi lehti ja informatsiooni! Kirjastuse telefonid tööa- jal 046/12 17 19, õhtuti 11 96 90.

Odavmüük oli esialgselt välja kuu- lutatud 1. veebr. kuni 10. märtsini. Et aga mitmesugused tingimused on selle algusele takistavalt mõjunud, siis pikendatakse odavmüügi kestvu- se aega kuni 31. märtsini.

HUUMOR

"Elsa," pahandab ema, "Heinrich käib nüüd juba peagu iga õhtul sul külas. Miks ta siis ometi ei tee abi- eluettepanekut?"

"Kannata ainult veel veidikene. Esimesel õhtul võitis ta põlvedele foto- taubumil, teisel külastusel kassi, kol- mandal korral võitis ta põlvedele ju- ba mu venna ja nii peaks täna õhtu- tul kord olema minu käes."

Pastor jalutab külas ja saab jutuj- te teenija Maaliga. Kõnelenud üht- teist küsib viimaks:

"Mis mees see teie uus naaber Jaan ka on?"

"Oh õpetaja-härra", lõõb Maali silmad maha. "Kui mina oleksin pu- del viskit, siis ma küll temaga üht- te tupp ei jääks."

Leinateateid

Youngstone's Ohio osariigis USA-s suri 20. jaanuaril Selma (Tata Aus- mees, n-na Tellmann, sünd. 19. jaan. 1907 Dresdenis, Sakamaal.

Tartus suri 25. jaanuaril Ida Tani- loo, n-na Wedler, sünd. 29. novembril 1884 Tartus.

Buffalos, New Yorgi osariigis USA-s suri 28. jaan. Linda Vahe, n-na Räisa, sünd. 15. veebr. 1887 Nõo vallas.

New Yorgis, USA-s, suri 30. jaanu- aril Carl Altberg, kes USA-sse läks pärast Vabadussõda.

USA-s suri Magda Vaht.

New Yorgis suri 24. jaanuaril Asta Hanimägi, n-na Promm.

Tartus suri 27. detsembril omaaeg- ne jalgpallur ja sportidegelane Voi- demar Alla, sünd. a. 1900.

St. Paulis, USA-s suri 31. jaanuaril Asta Mändik, n-na Mikelssoo, sünd. 25. mail 1920 Rõuges.

Järvamaal suri 25. jaanuaril Juhan Möll, sünd. 25. mail 1890 Järvamaal.

Torontos suri 29. jaanuaril Arnold Paerid.

Torontos suri 1. veebruaril Herman Põld 64 a. vanuses Ta oli sündinud Läänemaal.

Thirlmeres suri 5. jaan. Nikolai Kalle, sünd. 10. okt. 1912 Raplas.

Sydney's suri 10. jaan. Teodor Her- bert Rahn, sünd. 8. okt. 1910 Pärnus.

Londonis suri 4. jaanuaril pärast pikemat haigust Lehte Lembra, n-na Jõepera, sünd. 20. oktoobril 1921 Tal- linnas. Kadunu on lõpetanud Riikli- ku Kunstikooli ja käinud Tartu "Pal- lases" end täiendamas.

Varusus, Eestis, suri 19. detsembril 1971 rohuteadlane Victor Orro, sün- dinud 3. aprillil 1913 Võrumaal.

Illinoisis, USA-s suri 20. jaanuaril Richard Teder, sünd. 26. detsembril 1896.

Eestlaste mullused laskuredud Rootsis

Traditsioonilised laskevõistlused Malmö ja Södertälje eesti laskur- klubide vahel on möödunud aastal olnud edukad. 1971 a. laskevõistlus- te võidud jagati vennalikkult, kusjuures Södertälje Eesti Laskespor- di Klubi saavutas võidu sõjaväe vintpüssist laskmises ja Malmö laskur- klubi "Kütt" meeskond oli võidukas väikekalibrilistest vintpüssist lask- mises.

Laskevõistlused sõjaväe vintpüssi- dest 200 meetril rahvusvahelisesse märklaskudesse kolmest asendist too- musid Södertälje klubiliikmete Kol- la ja Hintsovi poolt väljapandud rän- dauhinna, milleks on väikekalib- riiline vintpüss "Sako P-54-T", voi- deti jäädavalt Södertälje meeskonna poolt. Tagajärjed:

SÖDERTÄLJE

1. Ants Tüksammel 200 silma. 2. Hans Kenas 200. 3. Ülo Kenas 195. 4. Jaan Tüksammel 193. 5. Eugen Tiits 192. Meeskond 1-5 kokku 990 silma. 6. Ants Paas 191 silma.

MALMO

1. Jonny Kivimets 185 silma. 2. Eduard Lessing 180. 3. Paul Tundo 162. 4. Enn Kaldjärv 153. 5. Eduard Laanemets 146. Meeskond 1-5 kokku 826 silma. 6. Julius Hohensee 129 sil- ma.

Laskevõistlused väikesekalibrilis- test vintpüssidest, 50 meetril 3 x 20 lasku, Malmö klubi liikme H. Kottia poolt välja pandud rändauhinna, ti- nast ülekan, võideti Malmö laskur- klubi "Kütt" meeskonna poolt.

MALMO

1. Johannes Prison 526 silma. 2. Johnny Kivimets 522. 3. Enn Kald- järv 490. 4. Paul Tundo 487. 5. Eduard Lessing 455. Meeskond 1-5 koku 2480 silma. 6. Rein Kaldjärv 438 silma.

SÖDERTÄLJE

1. Ants Tüksammel 528 silma. 2. Ants Paas 475. 3. Eugen Tiits 474. 4. Aksel Paltman 470. 5. Edvard Kvell- sten 453. Meeskond 1-5 kokku 2400 silma. 6. Harry Virnalt 435 silma.

Esitatud tagajärjedest saab vaevalt välja lugeda kõike seda laskevõist- lusega kaasuvat põnevust, huvitavat omapära ja isiklike pingutusi 100- dushikul tagapöjal.

Põnevusest laskevõistlustel pole ku- nagi puudust olnud, kuna laskmised toimuvad alati mitmes vahetu- ses. Võistlusmeeskonna üldtagajär- jed selguvad alles siis, kui viimane võistlejaist oma viimase paugu märk- laua suunas on teele saanud. Eriti huvitavaks on kujunenud ka seepä- rast, et võistlusmeeskonda pääse- seks on esile kerkinud teatud võist- lusemoment nii perekondade kui ka perekonnaliikmete vahel. Kindel on see, et mõnigi perekonna noorem võ- su on laskerajal omaette pomisenud, et "nüüd peab vanale pähe tegema".

Ka loodusjõududel on laskerajal oestähtsus. Malmö meeskonna mee- leolu oli võistluseks määratud päeval juba alguses päris räbal.

Malmö-Limhamni laskerajal, mis on lageda ümbrusega, oli sel päeval kõva tuul, peasegu torm. Vilets mee- leolu kestis hetkeni, nii Södertälje tagajärjed teetavaks tehti. Kuna nen- de tagajärjed olid seekord nii head, laskis üks Malmö meeskonda kuulu- vatest laskuritest kuulidavale tabava väljenduse, et "ei nende vastu saa ei ussi- ega piissirohi". Jäägu teiseks korraks.

Kõrvalseisjana on huvitav tähele panna seda head tahet ja suurt en- nastohverdavat tegevust nii Södertäl- je kui ka Malmö laskurklubide juu- res. See on rõõmustav nähe, et lei- dub veel inimesi, kes oma igapäevä- se töö kõrval innukalt kaasa aitavad nii laskevõistluste, treeningute kui ka seltskondliku tegevuse juures.

Kui suudaksime teha laskesporti veelgi populaarsemaks, võiks see ku- juneda sisetse eestlaste lemmikspor- diks nii meelele, naistele, noortele kui ka vanadele.

1971 hooaja ja tänavuse aasta puhul tuleb soovida kõikidele aktiivlaskuri- tele ja laskesportist huvitatutele head edu edaspidiseks. Eritist indu ja ta- het tuleb aga soovida nendele noor- tele eestlastele, kes mullu osa võtsid

Meie armas ema, ämm ja vaname

Elisabeth Laks

* 27.10.1891 Kohilas
† 5.02.1972 Rimbos

Sügavas leinas

KRISTJAN JA IRMA
JAAN
TÖNIS JA ULLA
KATARINA
IVAR JA ANN
FREDRIK

Matusetalitus toimub laupäeval, 12. veebruaril kell 15.30 Rimbo kirikus.

Head sõpra ja kaasmaalast

Villem Simonsson'i

mälestavad leinas

UPPLANDS VASBY

EESTLASED

Puhka rahus!

Armast

Elisabeth Laks'i

leinavad

LUISE
EVI PEREKONNAGA

Lahkunud armast koolivenda

Georg Berggren'i

mälestavad ja leinavad

REALISTID

Unustamatut

Edmund Palmkron'i

mälestavad leinas

HELENE
ALVAR
IRMA JA PETER

Kallist kaasmaalast ja oma liiget

Edmund Palmkron'i

mälestavad

EESTLASED KUMLAS
EELK KUMLA KOGUDUS

Armast sugulaest ja sõpra

Edmund Palmkron'i

mälestavad leinas

ALBERT NORRMAN
perekonnaga
KADRINA PELLA
JOHANNA OLEMA
JOHANNES KOPPELMAN
JOHANNES JA ELVINE
VAHEMÄA

Puhka rahus!

Südamlik tänu kõigile, kes minu kallist abikaasat ja õde

Bertha Tein'i

viimsele teekonnale saatsid, tema kalmu lilledega kaunistasid ja meiega me leina jagasid.

ABIKAASA
ODE

Kohaliku elu

HELSINGBORG

Eesti ühingu koosolek

Helisingborgi Eesti Ühingu korrali- ne peakoosolek peetakse pühapäeval, 13. veebr. algusega kl. 16 Maria ko- guduse väikeses saalis, Södra Storga- tan 22. Juhatus palub kõiki liik- meid koosolekut osa võtta.

GÖTEBORG

Narva pidu

Narva Spordiklubi on juba enne seeria lõppu võiduselisundis. Seepä- rast kutsume kaasmaalasi ja nende tuttavaid seda sündmust mängijate- ga koos pühitsema. Pidu leiab aset Göteborgi Eesti Majas, Drottninga- tan 27 laupäeval, 19. veebr. kl. 10. Sisepääs 10.-, mille eest õhtu jook- sul pakutakse suppihetti. Tantsu eest hoolitseb moodne diskoteek-muusika. Juhatus palub kõiki eestlasi veetma lõbusat piduõhtut.

ESKILSTUNA

Eesti Seltsi koosolek

Esikilstuna Eesti Seltsi korraline peakoosolek toimub seltsi ruumides, Karlsborgsgatan 2, pühapäeval, 13. veebr. kl. 14.30. Seekordne koosolek toimub pisut teistsugustes vormides kui varem, nimelt hubases kohvilau- as, kus peale aktuaalsete päevaküsi- muste arutamise on soodne võimalus ka omavaheliseks keskusteluseks.

Päevakord: Koosoleku avamine ja rakendamine, aruanded, liikmemaksu määramine, tegevuskava ja eelarve, valimised, koosolekul algatatud kü- simused. Kui nimetatud kellaajaks kvoorunni kokku ei tule, peetakse uus koosolek pool tundi hiljem, alles otsustusvõimeline osavõtjate arvule vastavata.

Esikilstuna Eesti Seltsi juhatus üt- leb kõikidele liikmetele tere tulemast, märkides, et kõikidel on võimalus anda uuele juhatusel konstruktii- seid ideid ja juhtnööre edaspidi- seks edukaks tegevuseks.

SÖDERTÄLJE

Kassari tantsib

Södertälje eestlaskonnal on järje- kordset võimalus näha eesti rahva- tantsijaid kolmapäeval, 16. veebruaril algusega kell 19.30 Södertälje Konst- hallis, Järnagatan 22. Peale Kassari eineb veel Rägö (Pakri saarte) rah- vatantsurühm. Ürituse korraldajaks on Södertälje Kulturnämnd. Sisse- pääs vaba.

Leinateateid

Meist lahkus jäädavalt meie
kallis mamma

Johanna Hang

* 22. 2. 1900 Heistes
† 8. 2. 1972 Doräsis

Valusas leinas

LINDA PEREKONNAGA
ELMAR PEREKONNAGA
MANFRED

Puhka rahus võõras, kuid vabas
mullas!

Maitmine toimub kolmapäeval,
16. veebr. kl. 13 Boräsi krema-
tooriumis.

Kallist naabriema

Johanna Hang'u

mälestavad kurbuses

ELLA MAPEEA
abikaasaga
MATI ULVELID
perekonnaga
ANNE AUS
perekonnaga
RAIMUND PALM
perekonnaga
LINDA PALM

Unustamata armast ema ja
vanaema

Alma Ventser'it

* 3. 9. 1889 Rõal
† 8. 2. 1972 Södertäljes

mälestavad sügavas leinas

VELLO ja KOIDU
MATU ja TIDU
HEINO ja LINDA
TOMMI

Matusetalitus toimub neljapäe-
val, 24. veebruaril kell 13 Grav-
kapell'is Södertälje kalmistul.

Armast abikaasat, isa ja vanaisa

Rudolf Seiman'i

* 22. 1. 1900 Kõnnu vallas
† 7. 2. 1972 Hagastromis

mälestavad leinas

IDA
HELVI ja ROLAND
LUULE ja SVANTE
AARE ja ULLA
MAI
LASTELAPSED

Surma läbi tõuseme igavesse
ellu.

Matusetalitus toimub laupäeval,
19. veebruaril kell 13 Valbo
kirikus.

Armast venda, mehevenda,
onu ja õemeest

Rudolf Seiman'i

mälestavad leinas

MARIA
laste ja lastelastega Eestis
JOOSEP ja HILDA
HELLE PEREKONNAGA
IMBI
ALEKSANDER ja SIV

Jällenägemiseni ülestõusmise
hommikul!

Armast venda ja mehevenda

Willem
Simonsson'i

leinavad

MARTA LASTEGA
ERNA ABIKAASAGA
JUULI ja LOVISE
IDA

Pika ja raske haiguse järele
uinus meie kallis

Amanda Juliane

Viilep

Sünd. Alvi

* 31. 12. 1897 Tallinnas
† 7. 2. 1972 Stockholmis

Mälestavad sügavas leinas

HARALD
HELJO, BOBI ja ALLAN
ANNIKA ja GUNNAR
HARRY, SYLVIA ja TOIVO
GUIDO, DENISE, DAVID ja
LEILA
ESTHER ja RICHARD

Matusetalitus toimub Stockholmis
Metsakalmistul Sandsborgi kabe-
lis neljapäeval, 17. veebruari
hommikul kell 9.30.

Amanda Viilep'it

mälestavad leinas

PRIDIK TAINRE
KARIN SAARSEN
UNO SAAG
SALME NAIKIS
ROBERT ENGMAN
perekondadega

E. KRIMM
A. KRIMM

Südamlük tänu rohkete kaas-
tunde avalduste eest, mis meile
osaks said meie armsa abikaasa
ja ema

Leida Kaaman'i

surma puhul ning rikkaliku lille-
ehte, kaunistava laulu ja haara-
vate sõnade eest tema kirstu
juures matusepäeval. Täname
südamest EELK laulukoori, töö-
kaaslast, sugulasi ja tuttavaid.

KARL KAAMAN
TAAVI KAAMAN
abikaasaga

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Jakobis peajumalat.
13/2 kl. 15, kog. õp., oreil H. Kiisk,
lauur. 20/2 jääb jumalat. ära. Selle
asemel toimub teenistus Vabariigi
aastapäeval, 24/2 kl. 18 Jakobis.
BORAS: Carolis palvapäeva juma-
lat. 13/2 kl. 15, lauur, õp. Kodres.

EESTI AP. ÕIG. KIRIK

GÖTEBORG: Guldhedeni ortodoks-
kirikus Andeksandmise pühapäeval,
13/2 kl. 11 liturgia, pärast kog. nõuk.
koosolek, kohvilaud. Praost Raag.

SOOME ORTODOKSIKIRIK

STOCKHOLM: 13/2 kl. 11 liturgia
Jakobi kiriku kabelis, teisipäeva ja
õpperingi kokkutulekud, ülemp. Juh-
kam.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Ansari, Kungs-
holm. 23. jumalat. 13/2 kl. 16, Is-
sanda surma mälest.

STOCKHOLM: Eesti Nelipühi ki-
rik, Brävallag. 11, 13/2 kl. 10 püha-
päevakool. kl. 11 jumalat., Allan
Laur. Koor ja noored, Kristuse sur-
ma mälestamine. 15/2 kl. 19 palve-
ja piiblitund.

STOCKHOLM: Normalmi Bapt.-
Kirik, Norrtullsg. 37, 13/2 kl. 15 ju-
malat., O. Loogna.

ALINGSÅS: 13/2 kl. 11 KFUM ruu-
mes, O. Kyrgö. 8 B jumalat. ja
Kristuse surma mälest. A. Milder.

ESKILSTUNA: Elimi kirikus juma-
lat. 13/2 kl. 15, O. Targama.

GÖTEBORG: Blå Bandet, Erik
Dahlbergsg. 10 jumalat. 13/2 kl. 11,
V. Kubja.

GÖTEBORG: Smyrna Nelipühikog.
Park. 1, 12/2 kl. 18 kog. tund, 13/2
kl. 15 jumalat. ja pühapäevakool. Nä-
dalakoosolekud Jonseredis ja Berg-
sjös.

HALMSTAD: Bapt.- Kirik, Karl
XI Välg 49 jumalat. 13/2 kl. 16, V.
Kubja.

NORRKÖPING: Tabernaakel,
Kungsg. 26, jumalat. 13/2 kl. 13, L.
Blees jt. Betanias, Bräddg. 54 pal-
vet. 12/2 kl. 17 kõnelehelilindilt H.
Rüdmik.

• Vancouveris, Kanadas, kihlusid
Frank Jones ja Evy Kaup.

Leinateateid

Birminghamis, Inglismaal, suri 3.
jaanuaril Sinaida Lehepuu, n-na As-
pe, sünd. 9. augustil 1909 Pärnus.

Leicesteris, Inglismaal, suri 6. ja-
nuaril Hilda Kala, sünd. 14. nov. 1914
Miiatavis.

Sydney's suri 27. det. Linda Rand-
ma, n-na Naission, sünd. 14. veebr.
1913 Pärnus.

Torontos suri 31. jaanuaril August
Laul, sünd. 29. augustil 1907 Kihel-
konnal.

Torontos, suri 1. veebruaril Her-
man Pöld, 64 a. vana, sünd. Läänemaa-
maal.

Tapal, Eestis, suri 24. jaanuaril Li-
sa Punab, n-na Lepik, sünd. 16. sept.
1888 Püha vallas, Saaremaal.

Armas viil!

Selma (Tata)
Tellman-Ausmees

* 19. 1. 1907 Tallinnas
† 20. 1. 1972 USA-s

Mälestab sügavas leinas

KORP! AMICITIA

Kalurid...

Algus lk. 1

poneerima 6000 krooni, mis on
trahvimaks, kui asja kunagi hiljem
hakatakse arutama kohtus. On es-
makordne juhus, kus rootslased
idatralerite püüisid ja saaki
konfiskeerivad ning neid trahvivad.

Rootslastel on vene kalalaevade-
ga tihti tegemist olnud, kuna nad
"kalastavad" häämeleega seal, kus
leidub sõjalisi seadmeid. Samuti tul-
lakse tormivarju otsima sadamates-
se, mis paiknevad kaitsepiirkonda-
des. Tihti pole aga tormist juttugi,
kaitset otsitakse ka siis, kui meri
on suhteliselt vaikne. Esmakordne on
aga juhus, et sõjalise piirkonna lä-
vel ja Rootsi vetes kalastanud traal-
lerid on otseselt Eesti päritoluga, kan-
navad eesti nimesid ja omavad
meeskonnas eestlasi. (EPL/JA).

Kõhaliisvõõr

STOCKHOLM

JR 200 peakoosolek

peetakse laupäeval, 26. veebruaril kl.
16 Korpi Sakala ruumides Grev Tu-
regatan 13, III, Stockholmis.

Peale koosolekut, algusega kl. 18.30
toimub samas koosviibimine koos
daamide ja külalistega. Öhtusöök
(võileivad, hapukapsad, vorstidega,
õlu ja kohvi) maksab kr. 15.- isikult.
Eelregistreerimine on tingimata tar-
vilik hiljemalt 23. veebruariks laekur
I. Ussisoo. tel. 0758/368 77

STOCKHOLM

Eesti raamat paguluse teenistuses

UNESCO poolest välja kuulutatud
raamatuaastal — 1972 — on ka meil
põhjust oma eesti raamatut meie en-
di keskel esile tõsta.

Eesti Komitee Naissektsoon teeb
sellega algust. Liikmete ühtul, nelja-
päeval 17. veebr. algusega kl. 17.30
kõneleb kirjandusloolane Kristjan
Meikop eesti raamatust paguluse tee-
nistuses, Eesti Komitee ruumides,
Drottningat. 85, I.

Kõnelejad Kõnallised teretulnud.

STOCKHOLM

EDU koosolek

Eesti Demokraatliku Ühiooni
(EDU) Rootsi osakond korraldab et-
tekande-koosoleku teisip., 29. veebr.
kl. 18 ERN ruumes, Arsenalsgatan 1
III tr. Päevakorras informatsiooni
EDU osakondadest ja reisimuljeist
Pühale maale jutustab konsul Valter
Kotsar. Film ja valguspildid. Koos-
olek onavalik.Kõigileteretulemast.

Itaallased
tagasi koju

TORONTO (ER) — Tuhanded
installased, kes saabusid sisserän-
damise korras Kanadasse on vii-
mastele aastatele hakanud kodumaale
tagasi pöörduma.

Statistika näitab, et 1969. a. sa-
bus Kanadasse 9.400 itaallast ja um-
bees 5.000 pöördusid samal ajal oma
kodumaale tagasi. Peamiseks põhju-
seks on majanduslike tingimuste pa-
ranemine Itaalias ühenduses tööstu-
se arenguga. Itaalia konsul Torontos
märgib, et itaallased ei lähe nüüd
kodumaale tagasi mitte üksnes Ka-
nadast, vaid ka kõigist teistest väl-
jarännumadest.

12 kadunut
poliitbüroos

PEKING — Puna-Hiina välismi-
nister Tshen Yi matusel 6. jaanu-
aril avaldati uue poliitbüroo nime-
kiri. Sellest selgub, et 25-st poliit-
büroo liikmest tervelt 12 on kadu-
nud ja nende asemele määratud
uued liikmed.

Puhastus toimus pärast võimuvõit-
ust Mao-ja sõjamineister Lin Fao
vahel. Viimane jäi kaotajaks ja oli
hukkunud põgenemisel. Arvatakse, et
ülejäädud poliitbüroo liikmed on kas
vangistuses või hukatud.

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lördag

9.00 TV-nytt, väder.
9.05 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna. 18. The International Club.
9.20-9.35 Se det du inte hör. Färg. 3. På arbetsplatsen. Textat för hörselskadade

9.45 Gräshoppanas 6 Färg. 6. Gräshoppsfilmen.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:

10.00 Leikki. Pieniellä työllä on omat leikkinsä ja mahdalla kenraalilla omansa. Mitä tapahtuu, kun kaksi erilaista maailmaa kohtaavat toisensa?

Leken. En kort bildsaga av Robert Alfian om olika sätt att leka.

10.05 Korpikirjaläjä. kunnialtohtori Ilmari Kianto. Suomen kirjallisuuden grand old man Ilmar Iki Kianto, ikkunen nuoruutensa, Kainuun khaani, Rämäsärännän ruhtinas, Suomalaisen sultaanin.

Ödemarskorfattaren och hedersdoktorn Ilmari Kianto. Porträtt av den finländske författaren Kianto, som jämte Sillanpää och Lehtonen räknas till de klassiska folklivsskildrarna i finsk litteratur. Textat på svenska

Vuxenutbildningen:

11.00 Arbetsmarknadskunskap. 5. Vår arbetsmiljö.

11.20 Matematik på ryll. 11. Mätning.

11.40 Nationalekonomi II. 4. Kreditmarknaden.

12.10-12.30 Små människor. TRU:s föräldraserie. 1. "Er god mo".

16.00 Ronden. Färg. Blir ni snett? Det gör varannan svensk och en del kan få besvär av det, tex huvudvärk. På tandläkarhögskolan i Stockholm forskar man kring vad som gör att göra åt saken.

16.30 Blåtoner. Färg. Blues och pop med Red Mitchells kvartett, popgruppen Contact, Alexis Korner och Peter Thorup.

17.05 Moment. Delvis färg. Hur drabbar en vätebombskatastrof några vanliga människor? Om det berättar författaren Bo Carpelan med anledning av sin bok "Rösterna i den sanna timmen".

17.35 Vecko-nytt för hörselskadade.

17.50 Start 2. Färg. Övningsprogram 18. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.

17.55 Helgmslingring. Färg. Från Ödeby kyrka i Närke.

18.00 TV-nytt, väder meddelanden.

18.05 OS i Sapporo. Färg. Sammandrag.

19.00 Landet runt.

19.30 TV-nytt, sport, väder.

20.00 Lördagsstraffen. Färg. Lasse Holmqvist med gäster.

21.15 Vid vägens slut. Färg. Om emigranterna - en av de colombianska indianstammar som dömts att utrotas.

22.05 Det händer i citan. Färg.

22.10 TV-nytt, väder.

22.15 Musikfestival -72. Färg. I en sändning från Cirkus i Stockholm får vi följa uttagningen av del svenska bidrag till Eurovisionens Melodie Grand Prix -72 i Edinburgh.

17.10 Familjen Ashton. Färg. Engelsk TV-serie. Del 36.

18.00 Anita och Televinken presenterar: Godnattstunden med Beppo. Färg. I Nys, hämska och följa John

18.25 Isbjörnaren. Textat för hörselskadade.

18.55 Väder, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Luftpasteten. Färg. Underhållning från yttre världsmiden med Sveriges Jazzband och gäster.

20.00 Trut, träck och tordmule. Färg. En film av Rolf Wohlin kring en

tordmulekoloni och dess fäste i den sömländska ytterkargården.

20.25 TV-nytt.

20.30 Simon syndaren. Svensk långfilm från 1954. Regi: Gunnar Hellström.

I rollerna: Gunnar Hellström, Ann-Marie Gyllenspetz, Stig Järrel, Åke Grönberg.

21.55-22.00 TV 1-veckan. Färg.

TV Söndag

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:

10.00 Uutisvilkko.

Nyhetsveckan. Endast på finska.

10.20 Arkinen. rapporti. Tämä on kertomus kahdeksan vuodenajan kansasta, luonnosta elävien pohjoisten ihmisten vuotuisesta elämännäytelmästä. Tässä raportissa kuvataan nyky-Sompion syksyä Lokan altaalla ja motorisoitua poronhoitoa nykypäivän syyskää, Kaldon-olain palikunnassa Nuorgamissa.

Arktisk rapport. Skidring av livet i norr och den motoriserade renskötseln. Vi besöker trakterna runt den konstgjorda sjön Loka i norra Lappland. Textat på svenska.

10.50 Wanhia kamera no 2. Pilaamatomat palat eli ne, joita sensuuri ei leikannut.

Den gamla kameran (II). Vad censuren glömde. Textat på svenska.

Vuxenutbildningen:

11.00-11.30 Nyt veroilmoituksen tekoon. (Dags att deklarerä - finsk version) 3. Yleiset vähennykset ja veron laskeminen.

12.20-12.40 Nationalekonomi I. 2. Förtägarerna som resursfördelare.

12.55-13.30 Vi kallar dom u-länder. Färg. 2. Gunnaske och hans familj.

16.00 En dag i somras. Färg. Boris Engström tar oss med till Ölands södra udd.

Filmtimmen. Färg.

För barn och föräldrar:

16.30 Bonerang. - en hund med många talanger.

17.45 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna. 18. The International Club.

18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.

18.05 Vem förlorar? Ett program om vinst och förlust i människors samlevnad. Är den sexuella friheten en idag enbart en frihet för den sexuellt starka? Vem förlorar i den fria konkurrensen på det erotiska området? Medverk. Professor Gustaf Wingren, redaktör Nils Gunnar Nilsson och pastor Ingemar Thorin.

18.30 OS i Sapporo. Färg. Sammandrag.

19.30 TV-nytt, sport, väder.

Ettans deklaraationskväll:

21.00 På heder och samvete. Färg. Ett strängt personligt program där ni håller med papper och penna och vi hjälper er med resten. Husband: Sveriges Radios Symfoniorkester. Dir. Sten Frykberg.

22.10 TV-nytt, väder.

22.15-23.30 Åreläs. Färg. Amerikansk visstern från 1907 med Stuart Whitman i huvudrollen som sheriffen.

TELEVISION 2

5.25-11.30 OS i Sapporo. Ishockey: Sverige-Finland, Tjeckoslovakien-Sovjet. Skidor: Skidstafett herrar 4 x 10 km, specialslalom herrar 1a och 2a åken. Avslutningsceremoni.

16.00 Åkenskaps. - pjäs efter en roman av Laszlo Németh.

I rollerna: Andrea Drahota, Antal Páger, Many Kiss, Ferenc Kallai, Ferenc Kiss, Maria Sulyok, Zoltan Lathovits, Judit Halasz, György Kalmán.

17.45 PS. Anne-Christine, we love you. Färg. Ardy Grüner och Lasse Åberg med Anne-Christine Hedmark.

18.00 Axala och Televinken presenterar: Godnattstunden med Beppo. Färg. 2. Om sommaren.

18.30 Catwaeze. Färg. 6. Den förtrolade stenen.

Geoffrey Bayldon, Gary Warren.

19.10 TV-nytt.

19.10 Ferdination på Mosebacke. Färg. Berndt Staf, Turid Lundqvist, Evert Ljusberg m.fl.

18.55 Väder, meddelanden.

19.30 Jo, hej du. Ett söndagsmagasin från Sundsvall med musik, reportage och underhållning. Vård: Fredrik Burgman.

20.00 Knuff. Säg till! Säg ifrån!

20.30 Spotlight. Färg.

21.00 Titta på tvån. Färg.

21.05 Vår man i Gethinge. Om en lokalredaktörs arbete på en liten tidsningsredaktion i Gethinge, 2 mil norr om Halmstad. Textat för hörselskadade.

21.40 TV-nytt.

21.45-22.15 Renna rama... Jazzmusikerna Bobo Stenson, Palle Danielson, Bengt Berger och Lennart Åberg spelar egna kompositioner.

TELEVISION 2

10.10-10.25 Ute i världen åk 1. 1. i England.

11.15-11.35 Matematik på nytt för vuxna. 12. Geometri.

12.45-13.00 Start 2. Engelsk nybörjarkurs för vuxna. Färg.

Skol-TV:

13.35-13.55 Fysik åk 1. Färg. 1. Fysik och samhället.

14.00-14.15 Att bygga från grunden. 3. Prefabricerade hus.

16.30-16.45 Halvem. Färg. Benny träffar skrikande Filip.

18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.

18.05 Follyfoot. Färg. 12. Födelsedagen.

18.30 Halvsju. Färg.

19.30 TV-nytt, väder.

20.00 Vetenskap, teknik och forskning. Färg. Erik Bergsten och Bengt Freidreich.

20.50 På kvällskvisten. Några visor med Lennart Kjelgren och hans vänner.

21.25 Inspektör Waugh griper in. Färg. En kriminalhistoria ur den engelska serien "Waugh on Crime" med Clive Swift och Robin Chadwick.

21.55 Det var en gång ett slott. Färg. Bilderbok om sagornas värld - en film av Stefania Börje och Carl-Henrik Svenstedt.

22.10 TV-nytt, väder.

22.15-23.20 Dagdrömmar. TV-spel från isländska televisionen om en kvinnas dagdröm. Manus: Oddur Björnsson.

I rollerna: Pora Fridrikssdóttir, Lilja Þorisdóttir, Erlingur Gíslason, Nina Sveinsdóttir, Sigurður Skúlason, Jens Einarsson, Gunnar Eyjólfsson, Rúnar Haraldsson Oskar Gíslason.

TELEVISION 2

16.30 Spöksommor. Rysare från Polen. 6. En vanlig dag.

18.55 Väder, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Buss-kisarna. Färg. Engelsk komediserie med Reg Varney.

19.55 Tretton rätt. Färg. Resultat från TV 2:s tävling.

20.00 Vardagsbilder från Sovjetunionen. Arbete för västland - centralvaruhuset i Minsk - fabriken - fackföreningen - en textilfabrikfamilj. Reportage av Maria Olbe och Kjell Johansson.

20.45 TV-nytt.

20.50 Föräldrarserie 2. Den nya barnens. Hur kan vi klara av svarstjugetendenser och bråk mellan synskan? Dr Gustav Jonsson och barnbibliotekarie Britt Isaksson.

21.20 Nationalekonomi II. 5. Stabiliseringspolitik.

22.00 Kvällsöppet. Gary Engman med gäster.

TELEVISION 2

16.30 Spöksommor. Rysare från Polen. 6. En vanlig dag.

18.55 Väder, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Buss-kisarna. Färg. Engelsk komediserie med Reg Varney.

19.55 Tretton rätt. Färg. Resultat från TV 2:s tävling.

20.00 Vardagsbilder från Sovjetunionen. Arbete för västland - centralvaruhuset i Minsk - fabriken - fackföreningen - en textilfabrikfamilj. Reportage av Maria Olbe och Kjell Johansson.

20.45 TV-nytt.

20.50 Föräldrarserie 2. Den nya barnens. Hur kan vi klara av svarstjugetendenser och bråk mellan synskan? Dr Gustav Jonsson och barnbibliotekarie Britt Isaksson.

10.10 Filmkunskap 1. Film och verklighet.

Förskoleprogram:

10.35-11.00 Om att lå ett syskon.

Skol-TV:

12.20-12.45 Fysik åk 8. 2. Från kraftverk till konsument.

14.00-14.20 Naturkunskap åk 1. 12. Information och kommunikation.

Förskoleprogram:

14.30-14.55 Om att lå ett syskon.

För de yngsta:

16.30-16.40 Rymdlarna. Färg.

18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.

18.05 Hajk. Färg. Vi svarar på frågor. Ulf Schenkmanis.

18.30 Halvsju. Färg.

19.30 TV-nytt, väder.

20.00 Det händer i Brasilien. Intervju med Apalonio Carvalho, fd politisk fange.

20.30 Att vara sångerska. Dorothy Irving intervjuas av pianisten Jan Eyrön.

21.10 Ta hand om din nästa. Färg. Västysk serie. 4. i grund och botten ingen dalg grabb I rollerna: Ruth Maria Kubitschek, Gert Baltus och Witte Pohl.

21.35 Start 2. Färg. Övningsprogram 18. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.

21.40 Moment. Om det kriminella reportaget.

22.10 TV-nytt, väder.

22.15-23.15 Bordtennis. Från landskampen Sverige-Frankrike i Halmstad. Åke Brodin.

TELEVISION 2

16.30 Ishockey med Ulf Sterner.

1. Vi lär oss skridskostegen.

18.45 ca Guldskattens väktare - polska folksågor. Färg.

18.55 Väder, meddelanden.

18.55-19.00 Sydnytt.

18.55-19.00 Sydnytt.

18.55-19.00 Nordnytt.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Djävulens bländverk - fransk långfilm från 1950. Regi: René Clair.

I rollerna: Miché Simon, Gérard Philipe, Nicole Besnard, Simone Verere.

21.05 TV-nytt.

21.10 Dokument utifrån. Färg. Internationella reportage.

21.50 Kvällsöppet. Gary Engman med gäster.

TELEVISION 2

10.10-10.30 Fyra epoker - fyra miljoner. 2. Renässansen

11.00-11.30 Nationalekonomi II för vuxna. 5. Stabiliseringspolitik.

Skol-TV:

12.00-12.25 Filmkunskap. 2. Att skapa en verklighet på film.

13.35-14.00 Sju gissel. 2. Naturkatastrofer.

För de yngsta:

16.30-16.40 Plupp och hans vänner.

18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.

18.05 Deckare u.p.a. Färg. 12. Avrättningen.

18.30 Halvsju. Färg.

19.30 TV-nytt, väder.

20.00 Morecambe & Wise. Färg. Nonsens non-stop med Englands berömda komikerpar. Gäster: Ray Stevens, Penella Fielding och Kenny Ball and His Jazzmen.

20.45 Mr Rossi på camping. Färg. Italiensk tecknad kortfilm av Bruno Bozzetto.

18.55 Väder, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.20 Påhopp - pjäs av Frank Andersson, Jaques Werup och Åke Whilney. Färg. En föreställning om svenskarna och deras förbindelser. Regi: Håkan Ersgård.

Medverkande: Nik Ahlroth, Carl-Hugo Calander, Leif Hedberg, Kjell Lilja, Connie Sjölin, Marianne Wessén m.fl.

Konsumentprogram.

20.30 Vem ser till barnen?

21.00 TV-nytt.

21.05 Kvällsöppet. Gary Engman med gäster.

TELEVISION 2

10.10-10.30 Fyra epoker - fyra miljoner. 2. Renässansen

11.00-11.30 Nationalekonomi II för vuxna. 5. Stabiliseringspolitik.

Skol-TV:

12.00-12.25 Filmkunskap. 2. Att skapa en verklighet på film.

13.35-14.00 Sju gissel. 2. Naturkatastrofer.

För de yngsta:

<